

**Tematica la disciplina „Contabilitatea instituțiilor de credit” pentru examenul de
licență 2015**

CONTABILITATEA INSTITUȚIILOR DE CREDIT

Prof. univ. dr. Lucian – Ion Medar

**Târgu Jiu
2015**

TEMA 1. CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR DE TREZORERIE ȘI INTERBANCARE

1.1. Contabilitatea operațiunilor de numerar

Evidența contabilă a operațiunilor bancare cu numerar se efectuează, în principal, cu ajutorul contului 101-*Casa*

Cu ajutorul contului¹ 101 „*Casa*” se înregistrează numerarul aflat în casieria instituției de credit (bancnote și monede care au curs legal), precum și mișcarea acestuia ca urmare a încasărilor și plăților efectuate. Numerarul expediat prin intermediul societăților de transport, rămân înregistrate în contul 101, „*Casa*” până în momentul transferului proprietății efective a fondurilor, independent de modalitățile folosite pentru transferul acestor fonduri.

Este un cont cu funcția contabilă de activ. Se debitează în corespondență cu conturile care arată sursa încasărilor prin casieria băncii și anume conturile din clasa 2, din clasa 3 și din clasa 7.

În *debitul* contului 101, „*Casa*” (*rulajul debitor*) se reflectă intrările de mijloace bănești printr-o serie de operațiuni bancare, care se pot grupa astfel:

a) depuneri de numerar în contul curent și în conturi de depozite bancare: sumele depuse în numerar de către acționari sau asociați, persoane fizice, ca aport la capitalul social; sumele încasate în numerar reprezentând depuneri în conturile curente și cele de depozit ale titularilor; sumele încasate în numerar reprezentând vânzări de certificate de depozit și depuneri pe carnete și librete de economii; alimentările cu numerar efectuate de la Banca Națională a României sau de la subunitățile aceleiași bănci;

b) restituiri de avansuri și alte încasări efectuate prin casa administrativă a instituțiilor de credit: sumele încasate în numerar reprezentând restituiri de avansuri spre decontare; sumele încasate în numerar de la diverși debitori, reprezentând dobânzi; sumele încasate în numerar de la diverși creditori, plusurile de casă constatate, precum și sume încasate necuvenit; sumele încasate în numerar reprezentând venituri diverse de exploatare bancară; sumele încasate în numerar din vânzarea bunurilor rezultate din dezmembrarea unor imobilizări; încasări în numerar reprezentând taxa pe valoarea adăugată înscrisă în facturile emise către clienți sau în alte documente legale, aferentă vânzărilor de bunuri, prestărilor de servicii și executărilor de lucrări; sumele încasate în numerar reprezentând venituri privind mijloace de plată, comisioane încasate în numerar din activități de asistență și de consultanță;

c) alte încasări din operațiuni financiar-bancare: sumele încasate în numerar reprezentând alte venituri din prestații de servicii financiare; încasări în numerar reprezentând venituri excepționale din operațiuni de gestiune; sumele încasate în numerar reprezentând alte venituri excepționale; sumele încasate în numerar reprezentând venituri din recuperări de creanțe amortizate; sumele încasate în numerar reprezentând venituri diverse de exploatare; sumele încasate în numerar reprezentând venituri din cesiunea imobilizărilor financiare; sumele încasate în numerar din operațiuni de schimb valutar și cu cecuri de călătorie; alte sume încasate în devize reprezentând creanțe; contravaloarea în lei reprezentând vânzări de devize și de cecuri de călătorie în devize; comisioane încasate în numerar pentru cecuri de călătorie și servicii de schimb și arbitraj; comisioane încasate în numerar privind operațiuni cu clientela și operațiuni cu titluri; sumele încasate în numerar reprezentând împrumuturi pe baza obligațiunilor emise; sumele încasate în numerar de la diverși debitori; sumele încasate în numerar reprezentând creanțe asupra personalului; sumele încasate în numerar aferente creanțelor și dobânzilor restante și îndoielnice; sumele încasate din vânzarea cecurilor de călătorie; chiriile încasate în numerar, aferente operațiunilor de locație simplă.

În *rulajul creditor*² al contului 101 „*Casa*” se înregistrează ieșirile de numerar, iar operațiunile respective se pot grupa astfel:

¹ Dedu V., Enciu A., Contabilitate bancară, Editura Economică, București, 2001

² Ordinul BNR, nr. 13/2008 privind aprobarea reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, aplicabile instituțiilor de credit, instituțiilor financiare nebancare și Fondului de Garantare a depozitelor în sistemul bancar;

a) sume plătite în numerar pentru depozite și alte convenții bancare: sumele plătite în numerar acționarilor sau asociaților, persoane fizice, la răscumpărarea acțiunilor proprii în vederea reducerii capitalului social, potrivit legii; sumele plătite în numerar titularilor de conturi; dobânzi plătite în numerar la depozite constituite; sumele plătite în numerar furnizorilor și creditorilor diverși, precum și cele achitate colaboratorilor; sumele plătite în numerar privind certificatele de depozit, carnetele și libretele de economii; dobânzi plătite în numerar pentru certificatele de depozit, carnetele și libretele de economii;

b) avansuri acordate și alte plăți din operațiuni proprii instituțiilor de credit: depuneri în numerar la Banca Națională a României sau alimentarea cu numerar a altor subunități ale băncii; sumele eliberate în numerar personalului băncii, reprezentând avansuri spre decontare; sumele plătite în numerar creditorilor diverși reprezentând dobânzi; sumele plătite în numerar asociaților reprezentând avansuri acordate acestora; sumele în numerar plătite necuvenit, minusuri de numerar, precum și alte sume reprezentând debite imputate terților sau personalului; sumele plătite în numerar reprezentând cheltuieli cu lucrări executate și servicii prestate de terți, cheltuieli de protocol, reclamă și publicitate, precum și diverse cheltuieli de exploatare; sumele plătite în numerar personalului reprezentând: remunerații, ajutoare materiale, participare la profit, precum și alte datorii în legătură cu personalul; sumele achitate terților, reprezentând rețineri sau popriri de la salariați; dividende plătite în numerar acționarilor sau asociaților, persoane fizice; sumele plătite în numerar reprezentând cheltuieli excepționale privind operațiuni de gestiune;

c) alte plăți efectuate cu numerar pentru operațiuni financiar-bancare: sumele plătite în numerar reprezentând cheltuieli cu mijloace de plată; sumele plătite în numerar privind operațiuni de schimb valutar; alte sume plătite în devize reprezentând datorii; sumele plătite în numerar reprezentând alte cheltuieli cu prestațiile de servicii financiare; contravaloarea în lei reprezentând cumpărări de devize și cecuri de călătorie în devize; sumele plătite în numerar reprezentând prețul de răscumpărare al acțiunilor proprii; sumele plătite în numerar pentru cecurile de călătorie cumpărate; rambursarea împrumuturilor primite pe baza titlurilor de creanțe negociabile emise de bancă și plata dobânzilor aferente; rambursarea împrumuturilor primite pe baza obligațiunilor emise de bancă și plata dobânzilor aferente; rambursarea împrumuturilor primite pe baza titlurilor emise de bancă și plata dobânzilor aferente; sumele plătite în numerar clienței reprezentând comisioane; sumele plătite în numerar reprezentând alte cheltuieli care privesc activitatea de exploatare bancară; sumele plătite în numerar reprezentând cheltuielile ocazionate de înființarea și extinderea activității băncii; sumele plătite în numerar reprezentând valoarea materialelor, obiectelor de inventar, valorilor din alte metale și pietre prețioase, achiziționate; sumele plătite în numerar reprezentând valoarea altor stocuri și asimilate, achiziționate; sumele utilizate pentru alimentarea cu numerar a ghișeelor automate de bancă; sumele plătite în numerar reprezentând contravaloarea cheltuielilor înregistrate în avans; valoarea titlurilor emise de bancă, răscumpărate sau rambursate anticipat; sumele plătite în numerar reprezentând alte cheltuieli de repartizat; rambursarea împrumuturilor primite reprezentând datorii subordonate la termen și pe durată nedeterminată; dobânzi plătite în numerar, aferente datoriilor subordonate la termen și pe durată nedeterminată; sumele plătite în numerar reprezentând alte cheltuieli excepționale.

Soldul contului, reprezintă numerarul existent în casieria băncii.

Din analiza rulajelor contului 101„Casa” se constată că operațiunile de casă mai pot fi grupate și astfel:

a) operațiuni de casă care privesc încasările în lei și în valută efectuate pentru persoane fizice, societăți comerciale, ș.a.

b) operațiuni de casă care privesc alimentarea cu numerar, redistribuirea și depunerea excedentului de casă în conturi la BNR.

c) operațiuni de casă administrativă ce privesc operațiunile interne ale băncii, cum sunt: plățile salariale, avansul spre decontare și plăți diverse de interes administrativ, (încasări și plăți în lei și valută) ș.a.

Organizarea evidenței și mișcării valorilor de casă este stabilită prin norme speciale ale băncii.

Monografie contabilă

1. Se depune numerar de către un client în contul curent al acestuia.

$$\begin{array}{l} 101 \\ Casa \end{array} = \begin{array}{l} 2511 \\ Conturi curente \end{array}$$

2. Se constituie un depozit la termen prin depunere de numerar.

$$\begin{array}{l} 101 \\ Casa \end{array} = \begin{array}{l} 2532 \\ Depozite la termen \end{array}$$

3. Se obține numerar de la BNR.

$$\begin{array}{l} 101 \\ Casa \end{array} = \begin{array}{l} 1111 \\ Cont curent la Banca \\ Națională a României \end{array}$$

4. Se transferă numerar de la altă sucursală a băncii.

$$\begin{array}{l} 101 \\ Casa \end{array} = \begin{array}{l} 341 \\ Decontări intrabancare \end{array}$$

5. Se retrage numerar din contul de către un client.

$$\begin{array}{l} 2511 \\ Conturi curente \end{array} = \begin{array}{l} 101 \\ Casa \end{array}$$

5. Se lichidează un depozit la vedere.

$$\begin{array}{l} 2531 \\ Depozite la termen \end{array} = \begin{array}{l} 101 \\ Casa \end{array}$$

7. Societatea bancară plătește dobândă la un cont la vedere.

$$\begin{array}{l} 2537 \\ Datorii atașate și sume de \\ amortizat \end{array} = \begin{array}{l} 101 \\ Casa \end{array}$$

8. Se depun sume la BNR.

$$\begin{array}{l} 1111 \\ Cont curent la Banca Națională \\ a României \end{array} = \begin{array}{l} 101 \\ Casa \end{array}$$

9. Se transferă numerar la altă subunitate a băncii.

$$\begin{array}{l} 341 \\ Decontări intrabancare \end{array} = \begin{array}{l} 101 \\ Casa \end{array}$$

1.2. Evidența depozitelor și a împrumuturilor cu banca centrală

Pe lângă disponibilitățile curente, cu care își alimentează casa de circulație, instituțiile de credit își negociază cu *banca centrală* o serie de depuneri în bani (cu o anumită dobândă) pentru:

- depozitele la vedere la Banca Națională a României, care sunt depozite constituite la banca centrală pentru care durata inițială este cel mult egală cu o zi lucrătoare;
- depozitele la termen la Banca Națională a României, care sunt depozite constituite la banca centrală pe un termen fix, pentru care durata inițială este mai mare de o zi lucrătoare;
- depozitele colaterale la Banca Națională a României, care sunt depozite constituite la banca centrală, în garanție sau pentru efectuarea unor plăți ulterioare determinate.

Operațiunile bancare privind depozitele constituite la BNR se înregistrează prin conturile:

1112 - Depozite la vedere la Banca Națională a României

1113 - Depozite la termen la Banca Națională a României

1114 - Depozite colaterale la Banca Națională a României

1115 - Depozite la Banca Națională a României rambursabile după notificare

Aceste conturi au funcția contabilă de activ și se debitează în corespondență cu **111 Cont curent și depozite la Banca Națională a României** cu sumele depuse în depozite.

Pe de altă parte, banca centrală a statului în calitate de „**împrumutător în ultimă instanță**” acordă anumite sume de bani (prin operațiuni de lombardare ș.a.) instituțiilor de credit care înregistrează la sfârșitul zilei operative o trezorerie negativă. BNR este interesată de susținerea băncilor aflate în dificultate și acordă aceste împrumuturi de refinanțare, în condiții bine stabilite privind garanțiile asiguratorii (efecte publice sau alte titluri financiare). Astfel, prin operațiunile de refinanțare BNR își realizează obiectivele privind politică monetară și de credit, de stabilitate a sistemului bancar.

Creditele acordate de BNR³ instituțiilor de credit se clasifică în următoarele categorii:

1. credite acordate instituțiilor de credit, în cadrul politicii monetare și de curs de schimb, pe termene de maxim 90 de zile garantate cu:

- titluri de stat provenite din emisiuni publice, prin remiterea lor în portofoliul BNR,
- depozite constituite la BNR sau la alte persoane juridice agreeate de BNR,
- categoriile de active eligibile definite de Banca Centrală Europeană - începând cu data aderării României la Eurosystem;
- alte garanții;

2. credite acordate instituțiilor de credit pentru asigurarea stabilității financiare, în mod excepțional și numai de la caz la caz, garantate cu alte garanții decât cele prevăzute mai sus;

3. credite acordate instituțiilor de credit pentru asigurarea stabilității financiare, în mod excepțional și numai de la caz la caz, negarantate.

În cazul creditelor colateralizate cu active eligibile pentru garantare, rata dobânzii aplicată este rata dobânzii simple. Valoarea ajustată a activelor eligibile aduse în garanție trebuie să acopere în proporție de 100% creditul acordat și dobânda aferentă.

Facilitățile permanente de creditare - împrumut lombard sau overdraft – reprezintă un împrumut pentru descoperire de cont, acordat de BNR băncilor care în timpul zilei au de efectuat plăți mai mari decât disponibilul din contul curent la banca centrală. Prin aceasta se asigură, în cadrul anumitor limite, siguranță și cursivitate în efectuarea decontărilor interbancare. Nivelul ratei dobânzii pentru creditul lombard - rata lombard - este stabilit de Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României în conformitate cu obiectivele de politică monetară și reprezintă, de regulă, nivelul maxim al ratei dobânzii practicate în sistemul bancar. Rata lombard este anunțată în avans de Banca Națională a României și se calculează ca rată a dobânzii simple. Acordarea creditului lombard este condiționată de colateralizarea acestuia cu active eligibile. Garanțiile trebuie

---

³ Ordin BNR nr. 8 din 11.oct.2006 privind procedurile de lucru referitoare la derularea operațiunilor de piață monetară efectuate de Banca Națională a României și a facilităților permanente acordate de aceasta participanților eligibili (contrapartidelor eligibile), cu completările și modificările ulterioare;

constituite până la momentul acordării creditului, iar valoarea ajustată a acestora trebuie să acopere în proporție de 100% creditul și dobânda aferentă⁴.

Acordarea creditelor se face în baza unei notificări de acordare a creditului în care sunt specificate următoarele elemente: tipul creditului, volumul creditului, perioada de acordare, procentul de dobândă, comision, și alte elemente specifice cu privire la calculul și perceperea dobânzii.

Prin urmare, tot în grupa 11 sunt cuprinse și conturile ce reflectă împrumuturile de refinanțare primite de la BNR precum creanțele și datoriile atașate aferente acestora.

Contul 112 - Împrumuturi de refinanțare de la BNR - este un cont de pasiv, care se dezvoltă în conturi sintetice de gradul II, pe feluri de împrumuturi.

1121 - Împrumuturi colateralizate cu active eligibile pentru garantare

1122 - Împrumuturi lombard

1123 - Alte împrumuturi

Conturile menționate se creditează cu sumele primite de la BNR, reprezentând împrumuturi de refinanțare, și **se debitează** cu sumele rambursate către BNR.

Soldul acestor conturi este creditor și reflectă împrumuturile de refinanțare primite și nerambursate.

Pentru împrumuturile de refinanțare de la BNR, banca datorează o dobândă, evidențiată din punct de vedere contabil în **contul 1172 „Datorii atașate”**, care este un **cont de pasiv**. **Se creditează** cu dobânda datorată, în corespondență cu debitul contului 6011 „Dobânzi la BNR” și **se debitează** în momentul plății dobânzii, în corespondență cu creditul contului 111 „Cont curent la BNR.” **Soldul contului 1172 este creditor** și reflectă dobânda de plătit pentru împrumuturile de refinanțare primite.

Instituțiile de credit pot să-și păstreze o parte din disponibilul lor în contul curent la BNR, pentru care primesc o dobândă, înregistrată în contabilitate în **contul 117 Creanțe atașate, datorii atașate și sume de amortizat**. Contul **117** este un cont bifuncțional, **se debitează** în momentul înregistrării dobânzii de încasat, în corespondență cu creditul contului 7011 „Dobânzi de la BNR” și **se creditează** în momentul încasării acestora, în corespondență cu debitul contului 111 „Cont curent la BNR” și cu **datoriile atașate** pentru dobânzile înregistrate la împrumuturile primite.

Pentru urgentarea operațiunilor dintre instituțiile de credit și din interese de „afaceri bancare” acestea își deschid conturi corespondente (grupa 12):

121 – Conturi de corespondent la instituțiile de credit (nostro)

122 - Conturi de corespondent ale instituțiilor de credit (loro)

127 – Creanțe și datorii atașate

1271 – Creanțe atașate

1272 – Datorii atașate

Contul 121 - „Conturi de corespondent la instituții de credit (nostro)” - este un cont de activ care evidențiază disponibilitățile bănești aflate în conturile de corespondent deschise la alte instituții de credit (nostro).

Se debitează:

- cu încasările în contul clienților prin contul de corespondent;
- cu constituirii de depozite și deschideri de acreditive prin contul de corespondent;
- cu împrumuturile obținute de la alte bănci în contul de corespondent;
- cu comisioanele încasate pentru operațiile efectuate în contul de corespondent;
- cu dobânzile încasate pentru disponibilul din contul corespondent;
- cu contravaloarea în lei a încasărilor în valută.

Se creditează:

- cu retragerile și plățile din contul clienților;

⁴ Regulament BNR nr. 1 (r1) din 30/03/2000 privind operațiunile de piață monetară efectuate de Banca Națională a României și facilitățile permanente acordate de aceasta participanților eligibili;

- cu plățile din acreditivele deschise și din depozitele constituite;
- cu împrumuturile rambursate;
- cu achiziționări de titluri de valoare achitate din contul de corespondent;
- cu comisioanele plătite din contul de corespondent;
- cu contravaloarea în lei a plăților în valută.

Soldul este **debitor** și reflectă disponibilitățile la vedere în lei și valută, în contul corespondent la bănci în țară și străinătate.

Contul 122 - „Conturi de corespondent ale instituțiilor de credit (loro)” - este un cont de pasiv care evidențiază existența și mișcarea disponibilităților bănești aflate în conturile de corespondent deschise de alte instituții de credit (loro).

Se creditează cu sumele virate din contul clienților în conturile de corespondent, cu plățile efectuate din acreditivele deschise în conturile de corespondent, cu împrumuturile rambursate prin conturile de corespondent, cu creditele acordate în contul de corespondent și cu dobânzile plătite prin contul de corespondent.

Se debitează cu sumele virate în contul clienților prin contul corespondent, cu constituirea de depozite, deschiderea de acreditive prin contul de corespondent, cu împrumuturile primite de la alte instituții de credit în contul de corespondent.

Soldul este **creditor** și reflectă disponibilitățile în lei și valută ale instituției de credit la o altă instituție de credit.

Contul 1271 - „Creanțe atașate” are funcția contabilă de **activ** și evidențiază creanțele din dobânzi, calculate și neajunse la scadență, aferente conturilor de corespondent (nostro), iar contul **1272 - „Datorii atașate”** are funcția contabilă de **pasiv** și evidențiază datoriile din dobânzi, calculate și neajunse la scadență, aferente conturilor de corespondent (loro).

1.3 Evidența numerarului eliberat prin ghișeele bancare automate

Ghișeele automate de numerar (*Automated Teller Machine*) oferă o largă varietate de servicii, cum ar fi interogarea contului, emiterea de instrucțiuni, transferuri de fonduri, acceptarea depunerii de numerar, schimbul valutar și, evident, retragerea de numerar.

Ghișeele automate de bancă în forma lor cea mai simplă permit numai retragerea de numerar, situație în care se numesc *distribuitoare de numerar*.

Valoarea numerarului care poate fi retras dintr-un ghișeu automat de bancă zilnic este, de regulă, limitată și este specifică fiecărei instituții de credit.

Operațiunile bancare de acest gen, ale clientelei bancare, de regulă persoane fizice se efectuează de clientela bancară cu ajutorul *cardurilor*⁵.

Cardul emis de o instituție de credit este un *instrument de plată electronică*, respectiv un suport de informație standardizat, securizat și individualizat, care permite deținătorului său să folosească disponibilitățile bănești proprii dintr-un cont deschis pe numele său la emitentul cardului și să utilizeze o *linie de credit*, în limita unui plafon stabilit în prealabil, deschisă de emitent în favoarea deținătorului cardului, în vederea efectuării uneia sau mai multora dintre următoarele operațiuni:

a) retragerea sau depunerea de numerar de la terminale precum distribuitoarele de numerar sau ATM, de la ghișeele emitentului/instituției acceptante sau de la sediul unei instituții, obligată prin contract să accepte instrumentul de plată electronică, respectiv încărcarea și descărcarea unităților valorice în cazul monedei electronice;

b) plata bunurilor achiziționate sau serviciilor prestate de comercianții acceptanți și/sau emitenți (de exemplu, plata serviciilor prestate de companii în domeniul telefoniei mobile, fixe, transmisii de date, servicii de televiziune și internet sau de către alți furnizori de utilități), precum și plata

⁵ Regulament nr. 6/2006 privind emiterea și utilizarea instrumentelor de plată electronică și relațiile dintre participanții la tranzacțiile cu aceste instrumente, Monitorul Oficial, Partea I 927/ 15.11.2006;

obligațiilor către autoritățile administrației publice, reprezentând impozite, taxe, amenzi, penalități etc., prin intermediul imprimantelor, terminalelor POS, ATM sau prin alte medii electronice;

c) transferurile de fonduri

Cardul este *carte de plată* care permite efectuarea unui număr nelimitat de tranzacții spre deosebire de instrumentele de plată pe suport hârtie care sunt legate de o singură tranzacție, iar transmiterea informației-bani este electronică și nu prin poștă.

Ca și cecul, cardul nu este însă monedă, respectiv moneda electronică, ci numai un instrument de plată care mijlocește transferul de monedă de la debitor la creditor, bazat pe un anumit tip de tehnologie.

În practica instituțiilor de credit există o diversitate destul de mare de carduri care raspund cerințelor tot mai complexe ale clienților. Aceste carduri se pot împărți în mai multe tipuri în funcție de operațiunile specifice pe care le îndeplinesc.

În raport de funcțiile specifice ale acestora, se disting următoarele tipuri de carduri:

➤ **Cardul de credit**, un instrument prin care plățile se fac dintr-un credit acordat de bancă emitentă sub forma unei linii de credit revolving.

Limita de creditare se stabilește la emiterea cardului în funcție de solvabilitatea clientului și de istoricul pe care acesta îl are în relațiile cu banca, pe baza unei fișe scoring. La persoanele fizice, limita de creditare este de 2-3 venituri nete lunare sau mai mult în cazul unor persoane cu venituri mai mari. Creditele se garantează cu veniturile nete a 1-2 giranți sau cu un depozit bancar colateral. Rambursarea se face lunar, în proporție de cca. 20% din creditul existent în sold la finele lunii, astfel că pentru creditele primite și rambursate în cursul lunii nu se percepe dobânda.

Dobânda este cea practică la creditele pe termen scurt iar comisioanele sunt cele standard ale băncii (taxa emisie card, taxa anuală de utilizare, comisioane pentru operațiuni de plăți interbancare și eliberări de numerar, taxa eliberare extras cont la cerere etc.). Valabilitatea liniei de credit este de 1-4 ani. Operațiunile se evidențiază într-un cont de card de credite. Acesta poate fi conexasat cu contul pentru cardul de debit, banca preluând automat fondurile pentru rambursarea ratelor scadente la credit și plata taxelor și comisioanelor.

Rambursarea în totalitate a creditului la termenul stabilit se folosește în cazul **cardului de călătorie și divertisment** (engl. **Travel and entertainment card**), iar rambursarea parțială, în cazul liniei de credit, partea rămasă considerându-se o extensie a creditului anterior (engl. **charge card**).

➤ **Cardul de debit** – prin intermediul căruia, deținătorul este împuternicit să cumpere mărfuri prin efectuarea unui transfer electronic al fondurilor din conturile lui personale de la bancă în conturile comerciantului.

➤ **Carduri cu valoare înmagazinată** – sunt carduri ce se aseamănă cu cardurile de debit și de credit, dar se deosebesc prin faptul că trebuie să conțină o sumă fixă de “digital cash”. Din această categorie face parte și cardul inteligent (“smart card”).

Esența evidențierii numerarului cu ajutorul cardurilor o reprezintă operațiunile de plăți la comercianți.

Astfel, prin intermediul cărților de plată se înlocuiește numerarul sau cecul cu operațiuni on-line și în același timp apare o relație între *clientul bancar (comerciant), beneficiar și banca*. În urma acestei relații comercianții au asigurată plata prin confirmarea primită de la bancă, indiferent dacă este o bancă locală sau din străinătate, iar beneficiarii s-au achitat de obligația de plată în câteva secunde. *Clientul bancar* deține un echipament de tip EFTPOS (Electronic Funds Transfer at Point of Sale).

Pentru tehnica operațiunilor cu carduri, clienții instituțiilor de credit trebuie să aibă deschis câte un cont pentru fiecare tip de card. Astfel, în situația efectuării unei tranzacții prin intermediul echipamentelor electronice, contravaloarea tranzacției se va bloca în contul clientului, la banca emitentă în momentul autorizării, iar debitarea se va realiza atunci când banca emitentă va primi de la banca acceptatoare (banca comerciantului) în fișierul de *tip incoming* mesajul electronic de debitare.

Între *clientul bancar* și banca acceptatoare trebuie să se încheie un *contract scris* în care

sunt specificați termenii și condițiile de acceptare (tipurile de carduri și băncile emitente, limita de autorizare, procedurile de lucru), drepturile, obligațiile și răspunderile părților.

După ce clientul bancar introduce cartea de plată în mașina de citit carduri (POS), precum și toate datele necesare efectuării tranzacției, informațiile sunt transmise centrului de autorizare ROMCARD precum și băncii acceptante, iar ROMCARD după o anumită verificare le retransmite sistemului VISA BASE I. Mesajul de răspuns se transmite pe același circuit la comerciant. Societatea beneficiară (comerciantul) eliberează o chitanță care se semnează de cumpărător. Acest procedeu este folosit pentru tranzacțiile de mică valoare care nu necesită autorizarea băncii emitente.

În cazul plăților peste o anumită valoare (issuier limi) *clientul bancar* trebuie să solicite autorizarea prin ROMCARD (via banca acceptanta) iar acesta o transmite băncii emitente prin sistemul de autorizare internațional (VISA International-BASE I). În urma primirii mesajului prin intermediul sistemului informatic, banca emitentă, verifică în câteva secunde existența disponibilului în cont și alte date cu privire la deținătorul cardului. Dacă nu sunt probleme, emitentul transmite în sistem mesajul de autorizare (VISA BASE I) care îl retransmite către ROMCARD și în cele din urmă comerciantul îl va transmite băncii acceptantă.

Autorizarea acestor operațiuni se primește printr-un cod care se înscrie de comerciant pe documentele de decontare de la banca emitentă în 10-15 secunde.

Memoria POS se descarcă în fișierul electronic al băncii acceptatoare la sfârșitul fiecărei zile, urmând apoi procesul de compensare la instituția internațională de carduri, iar în cele din urmă se efectuează decontarea finală. În procesul de compensare se stabilesc soldurile debitoare, iar băncile emitente transmit creditările către băncile beneficiarilor iar acestea le creditează conturile.

Operațiunile privind numerarul aflat în ghișeele automate de bancă (ATM) cât și numerarul aflat în automatele de schimb valutar (ASV-uri) se evidențiază cu ajutorul contului **102 "Numerar în ATM-uri și ASV-uri**.

Alimentarea bancomatelor cu numerar se înregistrează în **Procesul verbal privind suma cu care a fost alimentat ATM-ul**, iar înainte de alimentare se întocmește **Raportul de inventar al numerarului rămas în ATM**.

Contul **102 Numerar în ATM-uri și ASV-uri** reflectă numerarul aflat în ghișeele automate de bancă (ATM-uri), în automatele de schimb valutar (ASV-uri) și se **debitează** cu creditul contului 101 (cu valoarea numerarului care a alimentat ghișeele). Se **creditează** 251 Conturi curente (cu valoarea numerarului retras de la ghișee automate de bancă de către clientul aceleiași bănci), 1611 Valori de recuperat (cu sumele de încasate de la alte bănci). **Soldul final debitor** al acestui cont reflectă valoarea numerarului existent în automatele bancare.

Monografie contabilă

1. Se evidențiază alimentarea cu numerar a ATM urilor și ASV urilor:

$$\begin{array}{rcl} 102 & = & 101 \\ \text{Numerar în ATM – uri și ASV-uri} & & \text{Casa} \end{array}$$

2. Se evidențiază ridicarea numerarului de la automatele bancare de către clientul aceleiași bănci:

$$\begin{array}{rcl} 2511 & = & 102 \\ \text{Conturi curente} & & \text{Numerar în ATM-uri și ASV-uri} \end{array}$$

3. Se evidențiază ridicarea numerarului de la automatele bancare de către clientul unei alte bănci:

$$\begin{array}{rcl} 1611 & = & 102 \\ \text{Valori de recuperate} & & \text{Numerar în ATM-uri și ASV-uri} \end{array}$$

4. Se evidențiază sumele încasate de la banca clientului care a folosit automatul bancar altul decât cel al băncii emitente:

$$\begin{array}{ccc} 1111 & = & 1611 \\ \text{Cont curent la BNR} & & \text{Valori de recuperat} \end{array}$$

1.4. Evidența operațiunilor interbancare

Decontările dintre instituțiile de credit sunt denumite *decontări interbancare* și reprezintă plăți fără numerar efectuate între unitățile bancare care nu aparțin aceleiași bănci sau grup bancar. Instituțiile de credit au rolul de intermediar de plăți pentru participanții la activitatea economică, furnizând lichidități ce permit sistemului de plăți să funcționeze fără discontinuități.

Din circuitul instrumentelor de debit și de credit, din *decontări interbancare*, se desprinde etapa *tranzacțională* care cuprinde inițierea, validarea și transmiterea unei instrucțiuni de plată. În funcție de tipul de instrument, instrucțiunea de plată poate fi inițiată de debitor (spre exemplu, în cazul transferului credit), sau de beneficiar (spre exemplu, în cazul debitării directe). Astfel, în aceasta etapă au loc o serie de operațiuni, care vizează în principal verificarea identității părților implicate în tranzacție, a autenticității instrumentului de plată utilizat și a integrității datelor aferente tranzacției.

După aceste operațiuni urmează etapa *de compensare și decontare*, în care instituțiile (instituțiile de credit și Trezoreria Statului) schimbă între ele creanțele rezultate din plățile fără numerar. Acestea se realizează prin intermediul *sistemului de plăți pentru plăți de mică valoare și volum mare*, când decontează soldurile nete ale acestor creanțe prin intermediul sistemului ReGIS⁶.

Prin urmare, trezoreria zilnică a unei bănci se stabilește după înregistrarea rezultatelor obținute ca urmare a compensării obligațiilor de plată și închiderea operațiunilor de debit și de credit a unităților operative.

Dar, ce este compensarea?

Compensarea multilaterală⁷ este un sistem de lichidare a creanțelor prin concentrarea tuturor datoriilor pentru toți debitorii și a tuturor creanțelor pentru toți creditorii, către un singur debitor și creditor care, efectuând apoi diferența obține pentru fiecare din participanți un singur sold debitor sau creditor, în funcție de natura operațiunilor care au fost compensate.

Din punct de vedere tehnic, decontarea tranzacțiilor bancare aferente pieței monetare interbancare, pieței valutare interbancare, pieței primare a titlurilor de stat, funcționează în prezent ca un sistem de decontare brută la sfârșitul zilei. Astfel ordinele de plată sunt prelucrate unul câte unul, pe tot parcursul zilei, iar decontarea finală are loc, pe bază brută, la sfârșitul zilei.

Din punct de vedere al obligațiilor juridice create, principalele tipuri de instrumente utilizate în plățile fără numerar sunt cele de debit și cele de credit. Acest criteriu juridic este cel mai puternic factor de influență asupra nivelului semantic de natură economică al mesajului de plată. Conform caracteristicilor legale, instrucțiunea de transfer de fonduri are ca semnificativ central ordinul de transfer pe credit (credit transfer) sau ordinul de transfer pe debit (debit transfer). În prezent se folosește noțiunea de instrument de plată de credit sau instrument de plată de debit sau respectiv transfer-credit și transfer-debit (definirea fluxurilor de trezorerie au fost explicate în subcapitolul precedent).

În prezent instituțiile de credit au renunțat la transmisiile telex/fax și realizează transmisia tranzacțiilor aferente decontărilor intrabancare direct între *sistemele informatice* ale unităților teritoriale (prin intermediul centralei instituțiilor de credit). Acest tip de decontare este cunoscută în limbajul bancar curent sub denumirea de *decontare electronică*.

În general, în decontarea electronică intrabancară se realizează următorle grupe de operațiuni:

⁶ www.bnr.ro/Mijloace-de-plata-fara-numerar;

⁷ Procedură nr. 15 din 29 mai 2002, Monitorul Oficial, Partea I 376, intrat în vigoare la 04 iunie, 2002 privind decontarea tranzacțiilor cu titluri de stat;

- unitățile bancare debitează conturile clienților plători și trimit la centrala instituției de credit fișiere ce conțin date privind plățile către clienții celorlalte unități bancare;

- fiecare unitate preia de la centrala sa, tranzacțiile care reprezintă plățile care îi sunt adresate, apoi creditează corespunzător conturile clienților beneficiari;

- instrumentele de plată pe suport hârtie urmează circuitul poștal obișnuit și sunt anexate ca documente justificative.

Decontarea electronică permite transferul rapid al fondurilor între plătitor și beneficiar (în aceeași zi) și automatizează integral *operațiile back office*.

Sistemele informatice ale unităților bancare bazate pe rețele locale sunt conectate într-un sistem informatic integrat al instituțiilor de credit bazat pe o rețea de arie largă.

Crearea unor structuri intranet la nivelul sistemului informatic integrat permite transferul electronic al documentelor între unitățile bancare. Existența infrastructurii corespunzătoare conectivității globale creează condițiile implementării unor metode avansate de transfer al fondurilor.

Datorită creșterii volumului și a valorii tranzacțiilor comerciale și a celor financiare (pe piețele monetare și valutare), în contextul globalizării și a liberei circulații a capitalurilor (a noilor tehnologii), în ultimii ani, sistemele de plăți și în general de decontări sau transformat considerabil.

Și la nivel național, odată cu aderarea României la Uniunea Europeană și cu dezvoltarea economiei, s-a manifestat o creștere importantă a volumului tranzacțiilor de plată, precum și a interesului operatorilor economici pentru existența unor sisteme de plăți eficiente și sigure.

*Sistemele de plăți ce operează în România sunt*⁸:

- a) ReGIS, sistem RTGS operat de Banca Națională a României.
- b) SENT, sistem de compensare operat de Societatea de Transfer de Fonduri și Decontări - TRANSFOND S.A.

O dată cu implementarea noului sistem electronic viteza cu care plățile interbancare sunt procesate a crescut semnificativ. Față de momentul recepționării în Sistemul Electronic de Plăți, decontarea finală poate avea loc într-un interval de timp de ordinul secundelor (ReGIS și SaFIR) sau orelor (SENT). Mai exact, transferul fondurilor aferente din contul băncii plătitorului în contul băncii beneficiarului are loc:

A. timp real (imediat ce sunt primite de la participantul inițiator) în cazul sistemelor **ReGIS** și **SaFIR**;

B. la maximum 2 ore de la recepționarea lor în **SENT** (după compensare).

Practic, sistemul SENT permite ca un *ordin de plata* prezentat de un client la unitatea operativă a instituției de credit, la primele ore ale dimineții, să fie transmis în aceeași zi spre decontare, iar banca beneficiară ar trebui să poată pune la dispoziția clientului său suma de bani în cauză până la sfârșitul zilei bancare.

Sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare⁹ sunt:

✚ SaFIR, sistem de depozitare și decontare a instrumentelor financiare operat de Banca Națională a României;

✚ RoClear, sistem de compensare-decontare, custodie, depozitare și înregistrare operat de Depozitarul Central S.A.;

✚ ELTRANS, sistem de compensare și decontare pentru derivative operat de Casa Română de Compensare S.A.;

✚ Sistem de Compensare-Decontare și Contraparte Centrală pentru *instrumente financiare derivate*, operat de Casa de Compensare București S.A.

⁸ [www.bnr.ro/Mijloace-de-plata-fara-numerar](http://www.bnr.ro/Mijloace-de-plata-fara-numerar;);

⁹ [Ordinul nr. 34/2008](#) pentru desemnarea sistemelor care intră sub incidența prevederilor Legii nr. 253/2004 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și în sistemele de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare;

A. Sistemul *ReGIS* asigură decontarea în timp real (în câteva secunde) a instrucțiunilor de plată de mare valoare (peste 50.000 RON) sau urgente, inițiate de bănci și alte instituții de credit, precum și decontarea instrucțiunilor aferente pozițiilor nete calculate de casele de compensare și a celor privind tranzacțiile cu titluri de stat. Decontarea instrucțiunilor de plată inițiate prin acest sistem are loc în mod continuu, tranzacție cu tranzacție.

Instrucțiunile de plată (instrumente de decontare) care sunt procesate și decontate definitiv în sistemul *ReGIS* pot fi grupate astfel:

- instrucțiuni de plată de tip transfer credit aferente plăților de mare valoare sau urgente inițiate de participanți;
- instrucțiuni de plată pentru decontarea pozițiilor nete rezultate din sistemele de compensare;
- instrucțiuni de plată pentru decontarea fondurilor aferente operațiunilor cu instrumente financiare;
- instrucțiuni de plată aferente anumitor operațiuni efectuate de BNR.

Instrucțiunile de plată (titluri de credit) de tip transfer credit de mare valoare (în valută) sunt inițiate de participanți în sistem sub formă de mesaje de plată prin intermediul rețelei SWIFT.

Sistemul *ReGIS* operează conform principiului de decontare pe bază brută, respectiv procesarea și decontarea se fac instrucțiune cu instrucțiune. Înaintea decontării unei instrucțiuni de plată, sistemul *ReGIS* verifică dacă există suficiente fonduri disponibile în contul/conturile de decontare în cauză.

Etapele parcurse în procesarea unei instrucțiuni de plată în sistemul *ReGIS* sunt următoarele¹⁰:

- ◇ Inițierea, respectiv transmiterea instrucțiunii de plată de către participant sistemului *ReGIS*;
- ◇ Validarea, respectiv aplicarea de către sistemul *ReGIS* a unei serii de proceduri operaționale asupra instrucțiunii respective, al căror scop este validarea acesteia;
- ◇ Acceptarea tehnică, respectiv momentul din care, dat fiind faptul că instrucțiunea de plată a fost validată cu succes, sistemul consideră instrucțiunea ca fiind intrată în sistem;
- ◇ Verificarea disponibilității fondurilor în conturile de decontare și introducerea instrucțiunii de plată în coada de așteptare dacă nu există suficiente disponibilități în conturile de decontare;
- ◇ Acceptarea instrucțiunii de plată spre decontare de către *ReGIS*, dacă există suficiente fonduri disponibile în contul/conturile de decontare, care să permită efectuarea decontării;
- ◇ Decontarea imediată. Acceptarea spre decontare este urmată imediat de decontarea necondiționată și irevocabilă, adică definitivă (finală), respectiv plătitorul este debitat și beneficiarul este creditat.

Instrucțiunile de plată acceptate în sistem sunt procesate cronologic, conform principiului FIFO (primul intrat, primul ieșit).

Instrucțiunile de plată transmise de participanți în sistem sunt verificate de sistemul *ReGIS* imediat ce acestea au fost recepționate, în vederea validării sau respingerii. Dacă o instrucțiune de plată este respinsă, inițiatorului instrucțiunii îi este transmis un mesaj de eroare.

Participanții la sistemul *ReGIS* pot deține un singur cont de decontare în sistemul *ReGIS*. *Pe parcursul zilei de operare a sistemului ReGIS, contul de decontare reprezintă contul curent al participantului deschis în evidența BNR.* Prin intermediul contului de decontare se efectuează toate transferurile de fonduri aferente instrucțiunilor inițiate de participanți.

În cadrul *contului său de decontare*, fiecare participant poate constitui rezerve atât în scopul garantării decontării cât și al gestiunii lichidității proprii.

B. Sistemul *SENT* este un sistem electronic de compensare multilaterală a plăților, care asigură schimbul de instrucțiuni de plată între participanți, calculează pozițiile nete ale participanților prin compensare multilaterală și inițiază decontarea în sistemul *ReGIS* a unei

---

¹⁰ Reguli de sistem ale *ReGIS* ver. 11 din 01.01.2011- Banca Națională a României

instrucțiuni de decontare pe bază netă¹¹.

De asemenea, sistemul SENT asigură informarea participanților privind stadiul procesării instrucțiunilor transmise de participanți și evoluția pozițiilor nete ale acestora pe parcursul sesiunii de compensare.

Decontarea finală (definitivă) a pozițiilor nete rezultate în sistemul SENT la sfârșitul fiecărei perioade de acceptare la compensare a fișierelor cu instrucțiuni de plată, se execută în sistemul ReGIS prin înregistrări efectuate în conturile de decontare ale participanților.

Instrucțiunile de plată transmise de participanți sistemului SENT sunt inițiate de aceștia în executarea ordinelor primite de la clienții lor sau, în cazul plăților proprii, din inițiativa participanților. Introducerea instrucțiunilor de plată în SENT se execută de către participanți, pe proprie răspundere, cu respectarea reglementărilor în vigoare¹².

Sistemul SENT asigură procesarea următoarelor tipuri de instrucțiuni:

- instrucțiuni de transfer credit (ordine de plată) de mică valoare (OPv);
- instrucțiuni de debitare directă (DD)
- instrucțiuni de transfer debit (ID)

transmise de participanți sub forma de fișiere.

Instrucțiunile de plată sunt transmise de participanți grupate în „pachete” sub formă de fișiere prin intermediul rețelei TFDNet. Acceptarea respectiv respingerea instrucțiunilor de plată de către sistemul SENT se realizează la nivel de fișier cu instrucțiuni de plată, și nu la nivel de instrucțiune de plată individuală.

Instrucțiunile dintr-un fișier cu instrucțiuni de plată trebuie să fie de același tip, să aibă aceeași dată a decontării interbancare și același participant destinat.

Fișierele cu instrucțiuni de plată transmise la sistemul SENT central trebuie să fie autorizate de participantul inițiator utilizând semnătura electronică și tehnici echivalente de garantare a autenticității semnăturii, astfel încât să se asigure respectarea principiului controlului dublu.

Sistemul SENT procesează fișierele cu instrucțiuni de plată conform principiului „primul intrat primul ieșit” (FIFO), în toate etapele procesării.

Instrucțiunile de transfer debit (cec, cambie și bilet la ordin) sunt transmise în sistemul SENT împreună cu imaginile instrumentelor de debit.

Instrucțiunile de plată transmise de participanți sistemului SENT sunt inițiate de aceștia în executarea ordinelor primite de la clienții lor sau, în cazul plăților proprii, din inițiativa participanților.

Pozițiile nete multilaterale calculate de sistemul SENT sunt decontate, pentru fiecare sesiune de compensare stabilită conform Regulilor de sistem ale SENT, în conturile de decontare ale participanților la sistemul SENT deschise în sistemul ReGIS¹³. În calitatea sa de depozitar central pentru titlurile de stat, Banca Națională a României organizează și administrează activitatea de înregistrare a drepturilor de proprietate și a altor drepturi asupra titlurilor de stat. Iar, activitatea de decontare finală și irevocabilă a operațiunilor derulate cu aceste *titluri de stat* se efectuează prin sistemul de depozitare și decontare a titlurilor de stat, denumit **SaFIR**.

Acest sistem aplică principiul *livrare contra plată (DvP – Delivery versus Payment)*, în conformitate cu recomandările CPSS (*Committee on Payment and Settlement Systems*).

Astfel, sistemul asigură faptul că debitarea conturilor de evidență a instrumentelor financiare are loc dacă și numai dacă sistemul primește confirmarea decontării fondurilor, garantând participanților decontarea reciprocă a fondurilor și a instrumentelor financiare.

În cazul operațiunilor de piață primară și secundară derulate cu instrumente financiare, confirmarea decontării fondurilor este transmisă de către sistemul ReGIS, ca răspuns la solicitarea

¹¹ Reguli de sistem ale SENT, versiunea 14, Consiliul de Administrație al STFD – TRANSFOND S.A. din data de 27.10.2009, Aviz BNR nr. II/5/8940/27.11.2009;

¹² [Regulament BNR nr. 9/2007](#) privind monitorizarea sistemelor de plăți, a sistemelor de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare și a instrumentelor de plată;

¹³ Reguli de sistem ale SENT, versiunea 14, Consiliul de Administrație al STFD – TRANSFOND S.A. din data de 27.10.2009, Aviz BNR nr. II/5/8940/27.11.2009;

adresată acestuia de către sistemul SaFIR cu privire la debitarea *contului de decontare* al participantului plătitor.

În ceea ce privește operațiunile derulate cu instrumente financiare în valută, pentru operațiunile de piață primară, confirmarea decontării fondurilor este transmisă de emitent sau agentul de decontare al acestuia (în cazul titlurilor de stat de către banca centrală, în calitatea acesteia de agent de decontare al statului), iar pentru operațiunile de pe piața secundară, confirmarea decontării fondurilor este transmisă direct de către participantul vânzător.

Modalitățile de livrare contra plată aplicate în sistem sunt:

○ *brut corelat brut*, în care atât transferul de fonduri, cât și cel de instrumente financiare se efectuează pe bază brută, respectiv tranzacție cu tranzacție. Pentru decontările operațiunilor derulate pe piața secundară cu instrumente financiare în lei și valută, a licitațiilor cu decontare în aceeași zi, a tranzacțiilor excluse din poziția multilaterală netă a participantului calculată de sistem, a decontărilor pe piața primară a certificatelor de depozit precum și în cazul decontării tuturor operațiunilor cu instrumente financiare exprimate în valută se plică acest model.

○ *net corelat brut*, în care fondurile se decontează pe bază netă, iar instrumentele financiare se transferă pe bază brută. Acest model se aplică numai în cazul decontării rezultatelor pieței primare și respectiv al evenimentelor de plată aferente titlurilor de stat denumite în lei.

Pentru instrumentelor financiare exprimate în lei, decontarea fondurilor se realizează în timp real prin intermediul sistemului ReGIS. În ceea ce privește instrumentele financiare exprimate în valută, decontarea fondurilor se realizează prin intermediul băncilor corespondente, procesul putând dura mai mult de o zi. Atenție însă, nu mai mult de *momentul limită al „Serviciului livrare fara plată”* din ziua lucrătoare ulterioară recepționării confirmării decontării fondurilor din partea băncii corespondente sau a momentului limită indicat în mesajele SWIFT.

Înregistrări contabile:

1. Banca plătitorului este bancă inițitoare și bancă prezentatoare la Casa de Compensație. Pe baza documentelor primite prin Casa de Compensații, se va înregistra plata interbancară:

2511	=	1111
<i>Conturi curente an. plătitor</i>		<i>Cont curent la Banca Națională a României</i>

2. Banca beneficiarului este bancă destinatară și în baza documentelor de compensare primite de la Casa de Compensație:

1111	=	2511
<i>Cont curent la Banca Națională a României</i>		<i>Conturi curente an. beneficiar</i>

TEMA 2. CONTABILITATEA OPERAȚIUNILOR CU CLIENTELA

2.1. Contabilitatea creanțelor comerciale

În conturile de creanțe comerciale se înregistrează creanțele clienților mobilizate de către instituția de credit (bancă), sub forma operațiilor de scont comercial și asimilate, factoring, creanțe atașate și alte creanțe comerciale.

Creanțele comerciale sunt rezultatul cesiunii de creanțe sub forma scontului și factoringului.

Cesiunea de creanțe este o convenție scrisă prin care un creditor transmite o creanță a sa unei alte persoane.

Părțile cesiunii sunt:

- ◆ cedentul - creditorul care transmite creanța sa
- ◆ cesionarul - persoana către care se transmite creanța

◆debitorul cedat - debitorul creanței transmise

Efectul cesiunii constă în aceea că din momentul realizării acordului de voință, creanța trece în patrimoniul cesionarului cu toate drepturile pe care le conferă cedentului.

Față de terți, cesiunea produce efecte numai din momentul notificării ei debitorului cedat, sau din momentul acceptării de către acesta prin act autentificat la un notariat potrivit art.1393 Cod civil.

Pot fi cesionate creanțe din livrări de bunuri, prestări de servicii și executări de lucrări. Cesiunea trebuie să fie constantă printr-un contract de cesiune încheiat între bancă și clientul care cesionează încasările din livrări la intern sau extern, cu titlu de garanție.

Cesiunea de creanță se poate realiza numai prin remedierea titlului, iar creanța trebuie să fie certă, lichidă și exigibilă.

Fiind un contract, cesiunea de creanță trebuie să îndeplinească condițiile de formă și de fond cerute de lege pentru realizarea oricărui contract.

Pe baza concluziilor rezultate din negocierea efectuată între parteneri, adică a condițiile de creditare se stabilesc: volumul creditului, durata de acordare a creditului, termenul de rambursare, mărimea ratelor, dobânda, garanția creditului.

Scontul comercial reprezintă operațiunea bancară prin care, în schimbul unui efect de comerț (cambie, bilet la ordin), banca pune la dispoziția clientului său valoarea efectului, mai puțin agio (taxa de scont și comisioanele aferente), fără a aștepta scadența efectului respectiv.

Factoringul reprezintă operațiunea prin care clientul, numit aderent transferă proprietatea facturilor sale băncii, denumită factor, aceasta având obligația conform contractului încheiat de a asigura încasarea creanțelor aderentului, asumându-și riscul de neplată a acestora. Banca, pe baza documentelor primite plătește valoarea nominală a creanțelor, mai puțin agio fie imediat, fie la scadența acestora sau la scadența contractuală stabilită cu aderenții.

Contabilitatea operațiunilor privind cesiunea de creanțe se conduce cu ajutorul contului 201 „Creanțe comerciale”, care se dezvoltă în analitice de gradul II, astfel:

2011 - Creanțe comerciale

20111 - Scont

20112 - Factoring cu recurs

20113 - Forfetare

20114 - Factoring fără recurs

20119 - Alte creanțe comerciale

2017 - Creanțe atașate

Creditul de scont este egal cu diferența dintre valoarea nominală a efectului de comerț și agio (scont și comision).

$S = (VN * \text{taxa scont} * P) / 360 * 100$, în care:

S = scont,

VN = valoarea cambiei sau capitalul

P = perioada pentru care se scontează efectele de comerț.

Contabilitatea creditelor de scont se conduce cu ajutorul contului 20111 „Scont și operațiuni asimilate”, având funcția contabilă de activ.

Se debitează cu valoarea efectelor de comerț scontate de bancă, la valoarea lor nominală (inclusiv agio), în corespondență cu contul 2511 „Conturi curente”.

Se creditează cu valoarea efectelor de comerț încasate (prin debitul contului 2511).

Soldul debitor reflectă valoarea efectelor de comerț, aflate în portofoliu, scontate și neajunse la scadență.

Dobânzile pentru creditul acordat, reținute cu anticipație se înregistrează în contul 376 „Venituri înregistrate în avans”, iar comisionul se înregistrează în contul 7029 „Comisioane”.

Monografie contabilă:

*se înregistrează valoarea efectelor de comerț scontate

20111 = 2511
 „Creanțe comerciale” „Conturi curente”

*se înregistrează agio
 2511 = %
 „Conturi curente” 376
 „Venituri înregistrate în avans”
 7029
 „Comisioane”

*se înregistrează trecerea la venituri a dobânzilor înregistrate în avans
 376 = 70211
 „Venituri înregistrate în avans” „Dobânzi de la operațiunile de scont, asimilate și
 alte creanțe”

*se înregistrează încasarea efectelor de comerț de către bancă
 % = 20111
 2511 „Scont și operațiuni asimilate”
 „Conturi curente”
 1111
 „Cont curent la BNR”

*se înregistrează efectele de comerț neîncasate la scadență (creanța trece la restanță sau la credite îndoielnice)

% = 20111
 2811 „Scont și operațiuni restante”
 „Creanțe asimilate”
 2821
 „Creanțe îndoielnice”

2.2. Contabilitatea creditelor de trezorerie

Acest tip de credite se acordă clienței nefinanciare pe termen scurt pentru acoperirea necesarului de lichidități privind activitatea de exploatare și alte necesități. Se cunosc următoarele categorii de credite:

- credite pentru vânzări cu plata în rate
- credite pentru finanțarea stocurilor
- credite pentru importuri
- credite pe bază de linii globale de credit
- avansuri temporare garantate cu certificate de depozite
- credite acordate persoanelor fizice

Pentru acordarea creditelor de trezorerie agenții economici trebuie să prezinte băncilor comerciale planul de trezorerie, care se întocmește pe baza bilanțelor de verificare și a ultimului bilanț contabil, a programului de activitate și valorificare a producției potrivit contractelor și comenzilor de aprovizionare și desfacere.

De asemenea se analizează CASH FLOW-ul și B.V.C.-ul solicitantului de credite.

Pe baza analizei și verificării de către inspectorii a planului de trezorerie se stabilește excedentul sau deficitul de trezorerie.

Excedentul reprezintă volumul de credite ce urmează a se rambursa eșalonat în cursul perioadei următoare.

Deficitul reprezintă volumul de credite noi de care poate beneficia agentul economic în

perioada următoare.

Contabilitatea creditelor de trezorerie este condusă cu ajutorul contului 202 „Credite de trezorerie”, care se dezvoltă în conturi de gradul II și anume:

2021 - Credite de trezorerie

20211 - Utilizări din deschideri de credite permanente

20212 - Credit global de exploatare

20213 - Diferențe de rambursat legate de utilizarea cardurilor

20219 - Alte credite de trezorerie

2027 - Creanțe atașate

Contul 2027 „Creanțe atașate” este deschis pentru a evidenția dobânda calculată și care urmează a se încasa de către bancă.

Contul 2021 „Credite de trezorerie” este un cont de activ, care se debitează, de regulă, prin conturile:

♦ 2511 „Conturi curente”, când se acordă credite clienței.

♦ 376 „Venituri înregistrate în avans”, când se acordă credite clienței prin carduri.

Se creditează prin conturile:

♦ 2511 „Conturi curente”, cu rambursarea creditelor de trezorerie.

♦ 2811 „Creanțe restante”, cu creditele nerambursate.

♦ 514 „Rezerva generală pentru riscul de credit”, cu sumele utilizate din rezerva generală pentru riscul de credit.

Monografie contabilă:

*se înregistrează debitul de trezorerie acordat clienței

2021	=	2511
„Credite de trezorerie”		„Conturi curente”

*se înregistrează comisionul încasat de bancă pentru creditul acordat

2511	=	7029
„Conturi curente”		„Comisioane”

*se înregistrează dobânzile calculate, neajunse la scadență

2027	=	70213
„Creanțe atașate”		„Dobânzi de la creditele de trezorerie”

*se înregistrează creditele scadente devenite restante

2811	=	2021
„Creanțe restante”		„Credite de trezorerie”

*se înregistrează dobânzile la creditele restante

2812	=	2027
„Dobânzi restante”		„Creanțe atașate”

*se înregistrează încasarea de către bancă a creditelor curente, restante și a dobânzilor aferente

2511	=	%
„Conturi curente”		2021
		„Credite de trezorerie”
		2811
		„Creanțe restante”

2.3. Contabilitatea operațiunilor efectuate prin conturile curente

Persoanele juridice și fizice care solicită deschiderea conturilor curente la instituțiile de credit și alte terțe persoane și care intră în relații financiare cu acestea, așa cum am precizat anterior au fost numite generic, clientela instituțiilor de credit.

În conturile curente ale clienților sunt înregistrate zilnic sau periodic sume de bani provenite din încasări sau virament. Încasarea diverselor sume în conturile curente de la bănci sunt reflectate în *extrasele de cont* ce au la bază documentele specifice, justificative. Documentele primare prezintă o deosebită importanță pentru a tuturor operațiilor economice care au loc în bancă. Conform legii contabilității¹⁴ „*orice operație patrimonială se consemnează în momentul efectuării într-un înscris care stă la baza înregistrării în contabilitate, dobândind astfel calitatea de document justificativ*”. Cu ajutorul documentelor primare se asigură datele de intrare în sistemul informațional contabil și se fundamentează înregistrarea în contul clientului.

Clienții își pot revendica oricând banii iar soldul contului poate fi **debitor** sau **creditor**, după caz. Soldul creditor reprezintă disponibilitățile bănești în contul titularului.

De regulă, contul curent al clienței bancare prezintă sold creditor, deoarece nu este permisă creditarea prin „descoperire de cont” (sold debitor), decât pentru operațiunile cu carduri.

Conturile clienței sunt cuprinse în grupa 25, în primul rând conturi de gradul I.

Aceste conturi se dezvoltă în conturi de gradul –II- și gradul –III- după caz, iar dintre acestea 251 – « Conturile curente » cuprind atât conturi cu funcție contabilă de activ cât și cu funcție contabilă de pasiv. Toate celelalte conturi ale clienței : 252 – Conturi de factoring, 253 – Conturi de depozite și 254 – Certificate de depozit, carnete și librete de economii au funcție contabilă de pasiv.

Deci, conturile curente sunt deschise clienților pentru efectuarea operațiunilor de încasări și plăți, în numerar și prin virament. Prezintă de regulă solduri creditoare din care pot fi trase sume, de către titularii de conturi, fără preaviz.

Contabilitatea acestor operațiuni se conduce cu ajutorul contului **251 „Conturi curente”**

Contul **2511 Conturi curente** este un cont bifuncțional din punct de vedere al soldului, cu funcție contabilă de datorii (pasiv).

În creditul contului se evidențiază sumele intrate reprezentând depuneri de numerar, încasări prin virament, credite obținute, dobânzi bonificate de bancă.

✚ Deci, **2511 Conturi curente se creditează** prin debitul conturilor care reflectă specificul operațiunii înregistrate, astfel:

- în corespondență cu conturile din clasa 1, pentru încasări, viramente și depuneri de numerar de către clientelă;
- în corespondență cu conturile din grupele 20, pentru creditele primite de clientelă și 24 pentru: credite acordate clienței pe baza valorilor primite în pensiune; rambursări de împrumuturi primite de către bancă pe baza valorilor date în pensiune clienței;
- în corespondență cu conturile din grupa 25 pentru depozitele diminuate sau lichidate, spre **exemplu**¹⁵ prin:

- 2511 analitic, „*Conturi de factoring*” cu sumele puse la dispoziția clientului în cadrul operațiunilor de factoring, imediat, la încasarea creanțelor comerciale potrivit scadenței acestora

¹⁴ O.U. nr. 37/2011 din 13 aprilie 2011 pentru modificarea și completarea [Legii contabilității nr. 82/1991](#) și pentru modificarea altor acte normative incidente;

¹⁵ *Planul de conturi al instituțiilor de credit*, din Ordinul nr. 27/2010 al BNR, pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile instituțiilor de credit;

sau la scadența stabilită cu clientul;

-25172 - **Datorii atașate și sume de amortizat** pentru dobânzile plătite de banca aferente operațiunilor de cont curent (inclusiv de factoring), sau, în corespondență cu conturile de depozite, (**253 Conturi de depozite**) pentru operațiuni privind depozite ale clienților diminuate sau lichidate;

- 2541, sau 2542 - pentru depozite pe bază de certificate de depozit, carnete și librete de economii, diminuate sau lichidate;

- 2327, sau 2437, sau 2537, sau 2547, sau 25172 pentru dobânzile încasate de către clienți la conturile curente, pentru certificate de depozit, pentru carnete și librete de economii și pentru împrumuturi primite de la aceștia de către bancă;

- 2621 Alte sume datorate pentru încasări ale clienței reprezentând plăți efectuate de bancă privind alte sume datorate;

- o în corespondență cu conturile din grupa 35 pentru sumele privind drepturile de personal, precum și sumele plătite clienței în calitate de creditori și colaboratori diverși;
- o în corespondență cu conturile din grupa 41 cu valoarea titlurilor cumpărate de la clientelă;
- o în corespondență cu conturile din grupa 47 cu sumele plătite clienței din operațiuni de leasing;
- o în corespondență cu conturile din grupa 60, cu plăți pentru clientelă privind comisioane din operațiuni cu titluri, precum și plăți pentru cheltuieli ale clienților provenind din operațiuni în afara bilanțului, cheltuieli cu mijloace de plată și alte cheltuieli cu prestații de servicii financiare, ș.a.;

✚ Prin urmare, **2511 Conturi curente se debitează** prin creditul următoarelor, principale, conturi¹⁶:

- 20111 sau, 20112 sau, sau 20119 - cu valoarea creanțelor comerciale încasate de către bancă;

- 2021, sau 2031, sau 2041, sau 2051, sau 2052, sau 2061 - pentru credite de trezorerie, export, echipament, pentru bunuri, imobiliare, precum și alte credite rambursate de către clientelă;

- 2531, sau 2532, sau 2533 - pentru depozitele constituite de clientelă;

- 2541, sau 2542 - pentru depozitele constituite de clientelă pe baza certificatelor de depozit, carnetelor și libretelor de economii;

- 2511 - pentru plăți efectuate de clientelă pentru clienții cu cont la aceeași bancă și alimentarea contului de cărți de plată al clienței;

- 2617 - pentru dobânzi plătite de clientelă aferente valorilor de recuperat;

- 101 - pentru ridicări de numerar de către clientelă;

- 2611 – cu sumele plătite de clientelă privind valorile de recuperat;

- 2811, sau 2812, sau 2817, sau 2821, sau 2822, sau 2827 – cu rambursări de creanțe și dobânzi restante, precum și de creanțe, și dobânzi îndoielnice;

- 367 - cu retrageri de numerar de către clientela deținătoare de cărți de plată;

- 3721 - pentru cumpărări de devize de la clientelă, scont, dobânzi și comisioane percepute; rambursări de credite în devize acordate clienței, în contrapartida valorilor primite în pensiuine și restituite acesteia; împrumuturi primite în devize de la clientelă, în contrapartida valorilor în lei ; alte sume în devize încasate de la clientelă reprezentând creanțe;

- 3722 - contravaloarea în lei a devizelor și a cecurilor de călătorie în devize, vândute clienței; contravaloarea în lei a valorilor în devize primite, în contrapartida creditelor în lei rambursate de către clientelă; contravaloarea în lei a valorilor în devize, în contrapartidă împrumuturilor în lei primite de la aceasta;

- 7077 - sumele încasate de la clientelă reprezentând venituri din alte angajamente date;

- 7083 - sumele încasate de la clientelă reprezentând comisioane din activități de asistență și de consultanță;

¹⁶ Anexa din 16/12/2010 /Ordin nr. 27 al BNR privind “Reglementarea contabilă conformă cu standardele internaționale de raportare financiară, aplicabile instituțiilor de credit” publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 890bis din 30/12/2010;

- 7085 - sumele încasate de la clientelă reprezentând venituri privind mijloace de plată;
- 7499 -sumele încasate de la clientelă reprezentând venituri diverse de exploatare;
- 7033 – cu dividendele încasate aferente titlurilor de plasament cu venit variabil;
- 70712 - comisioane încasate de la clientelă privind angajamente de finanțare date;
- 70722 - comisioane încasate de la clientelă privind angajamente de garanție date;
- 777 - sumele încasate de la clientelă reprezentând alte venituri excepționale;
- 7029, sau 7039, sau 7069 - comisioane plătite de clientelă aferente operațiunilor de scontare a efectelor de comerț și de curtaj la operațiunile de pensiuie, comisioane pentru operațiunile de factoring indisponibil, comisioane și speze pentru operațiuni de acceptare, amânare, avizare, efectuarea de reclamații, returnarea documentelor neplătite, operări în conturi și efectuarea de decontări rapide, comisioane pentru operațiuni cu titluri, precum și comisioane pentru operațiuni de schimb și arbitraj și cecuri de călătorie;
- 7053 - sumele încasate de la clientelă reprezentând dividende și venituri asimilate.

Soldul creditor al contului reprezintă disponibilitățile bănești ale clienței în contul curent;
Soldul debitor al contului reprezintă descoperiri de cont neautorizate (*după caz se comunică, CIP¹⁷*).

Până în momentul scadenței dobânda aferentă contului curent se evidențiază cu ajutorul contului 2517 “Creanțe și datorii atașate”.Este un cont bifuncțional care se dezvoltă în sintetice de gradul al III- lea în:

- 25171 “Creanțe atașate” - cont de activ care evidențiază dobânda calculată și neajunsă la scadență aferentă soldului debitor al contului curent;
- 25172 “Datorii atașate” - cont de pasiv care ține evidența dobânzii calculate și neajunse la scadență, aferente soldului creditor al contului curent.

Dobânda reprezintă principala sursă de venit a băncii, dar și o importantă cheltuială. În cazul dobânzilor aferente conturilor curente, conturile de venit și respectiv cheltuială care o înregistrează sunt următoarele:

- 7024 “Dobânzi de la conturi curente debitoare” - evidențiază dobânda de încasat aferentă soldului debitor al contului curent;
- 6024 ”Dobânzi la conturi curente” - evidențiază dobânda de plătit aferentă soldului creditor al contului curent.

Conturile curente deschise clienței bancare se închid la cererea acestei sau ca urmare a nefolosirii conturilor pe o anumită perioadă de timp care a fost stabilită prin convenția încheiată dintre cele două părți.

Monografie contabilă:

1. Se înregistrează debitarea contului plătitorului în urma unui ordin de plată depus de acesta la banca sa pentru un beneficiar cu cont curent deschis la altă bancă:

2511	=	1111	
„Conturi curente”		„Contul curent la BNR”	

2. Se înregistrează decontarea unui ordin de plată la banca plătitorului:

1111	=	2511	
„Contul curent la BNR”		„Conturi curente”	

---

¹⁷ Regulamentul BNR nr. 19 /2009 pentru modificarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 1/2001 privind organizarea și funcționarea la Banca Națională a României a Centralei Incidentelor de Plăți/Monitorul Oficial, Partea I /06.10.2009. Baza de date a CIP este organizată în două fișiere:

- a) Fișierul național de incidente de plăți (FNIP) care are trei componente:
  - Fișierul național de cecuri (FNC),
  - Fișierul național de cambii (FNCb),
  - Fișierul național de bilete la ordin (FNBO) și
- b) Fișierul național al persoanelor cu risc (FNPR) care este alimentat automat din FNIP.

3. Se înregistrează debitarea contului plătitorului în urma unui ordin de plată depus de acesta la banca sa pentru un beneficiar cu cont curent deschis la o altă sucursală a băncii:
2511	=	341
<i>„Conturi curente”</i>		<i>„Decontări intrabancare”</i>
4. Se înregistrează decontarea unui ordin de plată la sucursala plătitorului:
341	=	2511
<i>„Decontări intrabancare”</i>		<i>„Conturi curente”</i>
5. Se evidențiază încasarea comisionului perceput din contul curent:
2511	=	7029
<i>„Conturi curente”</i>		<i>„Comisioane”</i>
6. Reținerea din contul curent a comisionului de eliberare a “cărți de plată”:
2511	=	7085
<i>„Conturi curente”</i>		<i>„Venituri privind mijloacele de plată”</i>
7. Se calculează și se evidențiază dobânda cuvenită pe perioada cât clientul nu a efectuat nici o operație în contul curent:
6024	=	25172
<i>„Dobânzi la conturile curente”</i>		<i>„Datorii atașate”</i>
8. Se evidențiază plata dobânzii de către bancă:
25172	=	2511
<i>„Datorii atașate”</i>		<i>„Conturi curente”</i>
9. Se înregistrează acordarea unui credit de trezorerie în contul curent al clientului:
202	=	2511
<i>„Credite de trezorerie”</i>		<i>„Conturi curente”</i>
10. Se înregistrează eliberarea de numerar din contul curent:
2511	=	101
<i>„Conturi curente”</i>		<i>„Casa”</i>
11. Se înregistrează depunerea de numerar în contul curent:
101	=	2511
<i>„Casa”</i>		<i>„Conturi curente”</i>
12. Se înregistrează rambursarea creditului de trezorerie și achită dobânda aferentă:
2511	=	%
<i>„Conturi curente”</i>		202
		<i>„Credite de trezorerie”</i>
		2027
		<i>„Creanțe atașate”</i>
13. Se înregistrează deschiderea unui acreditiv la dispoziția unui partener de afaceri care are cont deschis la altă bancă;
2511	=	25331
<i>„Conturi curente”</i>		<i>„Depozite pentru deschiderea de acreditive”</i>
14. Se înregistrează achiziționarea creanțelor comerciale și finanțarea aderentului ca urmare

profit;

- 3514 "Avansuri acordate personalului" în care se înregistrează avansurile plătite personalului;

- 3515 "Drepturi neridicate" ce reflectă drepturile de personal neridicate în termen legal;

- 3516 "Rețineri din remunerații datorate terților" care reflectă reținerile și popririle din remunerații datorate terților;

- 3519 "Alte datorii și creanțe în legătură cu personalul" ce reflectă decontările cu salariații la închiderea exercițiului, pentru a permite înregistrarea cheltuielilor și veniturilor aferente exercițiului expirat, precum și alte creanțe și datorii în raporturile cu personalul.

Conturile menționate, cu excepția celor privind avansurile acordate personalului (3514, de activ) și alte creanțe în legătură cu personalul (35192, de activ), au caracteristici comune, și anume: au funcția contabilă de pasiv; în creditul acestora se înregistrează datoriile unității față de salariați în corespondență cu conturile de cheltuieli; în debit reflectă sumele plătite salariaților în vederea stingerii obligațiilor de natură salarială și soldurile creditoare reprezintă datoriile salariale nedecontate de unitate.

Cel mai folosit este contul 3511 „Personal - remunerații datorate” care înregistrează pe credit salariile și alte drepturi cuvenite personalului, atât în lei cât și în devize (dacă este cazul), iar pe debit înregistrează salariile nete achitate personalului, reținerile din salarii (amintite mai sus) și sumele neridicate de personal în termen legal.

Soldul creditor al contului reprezintă salariile datorate personalului.

De asemenea contul 3512 "Personal - ajutoare materiale datorate" este un cont de pasiv care se creditează cu sumele datorate personalului, reprezentând ajutoare materiale suportate din contribuția băncii pentru asigurări sociale, precum și cele acordate, potrivit legii, pentru protecția socială.

Se debitează cu: impozitul datorat, rețineri din ajutoare materiale a unor sume reprezentând avansuri acordate, ajutorul de șomaj, plata ajutoarelor nete, sumele neridicate în termen și alte rețineri prevăzute de lege. Soldul creditor al contului reprezintă ajutoare materiale datorate personalului și neridicate de acesta.

Cu ajutorul contului 3513 „Participarea personalului la profit” se înregistrează drepturile de participare a salariaților la profit. Astfel în credit se consemnează sumele reprezentând participarea personalului la profit repartizate din profitul net realizat la închiderea exercițiului financiar și din profitul net realizat în exercițiile financiare precedente.

În debit se înregistrează sumele achitate personalului, impozitul reținut din sumele neridicate de personal.

Soldul creditor al contului reflectă sumele datorate personalului reprezentând participarea acestuia la profit.

Contul 3514 „Avansuri acordate personalului” este un cont cu funcția contabilă de activ, care se debitează cu avansurile plătite conform contractului de muncă și se creditează cu sumele reținute pe ștatele de salarii sau de ajutoare materiale reprezentând avansuri acordate.

Soldul debitor al contului reprezintă avansuri plătite personalului.

Contul 3515 „Drepturi de personal neridicate” este un cont cu funcția contabilă de pasiv care se creditează cu sumele datorate personalului, neridicate în termen reprezentând salarii, sporuri, adaosuri, alocații de stat pentru copii, stimulente din profit, ajutoare de boală și alte drepturi.

Se debitează cu sumele achitate personalului, drepturile de personal neridicate, prescise, datorate bugetului statului potrivit legii, sau înregistrate ca venituri excepționale aferente perioadei.

Soldul creditor al contului reflectă drepturile de personal neridicate.

Contul 3516 „Rețineri din remunerații datorate terților” reflectă în credit sumele reținute de la salariați, datorate terților, reprezentând chirii, cumpărări cu plata în rate și alte obligații față de terți. Pe măsura achitării acestora, contul 3516, se va debita în corespondență cu creditul conturilor prin care se efectuează plata.

Contul 3519 „Alte datorii și creanțe în legătură cu personalul” se dezvoltă în două

subconturi sintetice de gradul III: 35191 „Alte datorii în legătură cu personalul” și 35192 „Alte creanțe în legătură cu personalul”.

Aceste conturi se utilizează pentru reflectarea în contabilitate atât a obligațiunilor, cât și a creanțelor față de personal, stabilite la finele anului financiar.

Contul 35191 „Alte datorii în legătură cu personalul, are funcția contabilă de pasiv, înregistrând în credit obligațiile unității față de salariați pentru munca prestată, indemnizațiile pentru concedii de odihnă neefectuate, ajutoarele materiale ș.a., stabilite la finele exercițiului și neînscrise în ștate de plată, în corespondență cu conturile 611 “Cheltuieli cu remunerațiile personalului”, 617 „Alte cheltuieli privind personalul” și 3526 „Alte datorii și creanțe sociale”. În debit se înregistrează în exercițiul următor, sumele plătite personalului pentru lichidarea obligațiilor anterioare din creditul conturilor 101 „Casa ” și 2511 „Conturile curente ”.

Soldul creditor al contului reflectă obligațiile băncii față de salariați.

Contul 35192 „Alte creanțe în legătură cu personalul”, are funcția contabilă de activ, înregistrând în debit creanțele față de salariați stabilite la sfârșitul exercițiului și neîncasate, cum sunt: rețineri de impozit pe salarii, aferente altor drepturi acordate salariaților prin creditul contului 3533 „Impozit pe salarii”, chirii și consumuri, care se fac venit de către bancă, sume datorate privind debite, remunerații, avansuri nejustificate, sporuri sau adaosuri necuvenite, ajutoarele de boală necuvenite, sumele datorate de personal în valută, reprezentând chirii, consumuri și alte debite similare care se fac venit de către bancă.

La începutul perioadei următoare se reflectă încasarea creanțelor, înregistrate anterior, în creditul contului 35192 „Alte creanțe în legătură cu personalul” în corespondență cu debitul conturilor 101 „Casa” sau 2511 „Conturi curente”.

Soldul debitor al contului reflectă creanțele unității față de salariați.

Referitor la impozitul pe drepturile salariale ale personalului, acesta constituie un vărsământ substanțial al băncilor. Prin plata acestui impozit se urmărește participarea salariaților bancari la formarea veniturilor bugetare.

Obiectul impunerii îl constituie venitul sub formă de salarii și alte drepturi salariale: sporuri, indemnizații, stimulente din fondul de participare la profit, recompense și premii, concedii de odihnă, alte câștiguri în bani sau în natură.

Baza de calcul aferentă impozitului pe salarii include în totalitatea sumelor brute primite în cursul unei luni sub formă de salarii și alte drepturi salariale din care s-au dedus sumele aferente contribuției pentru fondul de șomaj și alte sume prevăzute de lege.

Lunar se calculează impozitul pe salarii, pe fiecare loc de muncă, asupra totalității venitului realizat în luna expirată de către fiecare salariat.

Salariile și alte drepturi salariale în valută se impun cu cotele prevăzute de lege aplicabile la sumele deținute prin transformarea în lei la cursul de schimb în vigoare în ultima zi a lunii în care se face plata.

În contabilitate, impozitului pe salarii se înregistrează cu ajutorul contului 3533 „Impozit pe salarii” care are funcția contabilă de pasiv. Se creditează cu sumele datorate bugetului statului reprezentând impozitul pe salarii reținut din drepturile bănești cuvenite salariaților potrivit legii și cele reprezentând impozitul datorat de către colaboratorii băncii pentru plățile efectuate către aceștia. Așa cum am precizat mai sus se debitează cu sumele virate la buget reprezentând impozit pe salarii și pe alte drepturi similare. Soldul creditor al contului reflectă impozitul pe salarii datorat bugetului.

Datoriile și creanțele băncii privind asigurările și protecția socială sunt legate de contribuția băncii la alimentarea fondurilor de șomaj și a fondurilor de asigurări sociale.

Sumele datorate sau care urmează a se încasa de către bancă în perioadele următoare, aferente exercițiului în curs, se înregistrează la finele acestuia ca alte datorii și creanțe sociale.

Ca la orice societate comercială ce folosește personal salariat, instituția de credit are obligația legală de a *contribui la formarea fondului de asigurări sociale de stat*, prin aplicarea cotei procentuale de 10,5 % *asupra fondului de salarii brut lunar realizat de către salariații încadrați cu contract de muncă.*

Contribuția unităților bancare la asigurările de sănătate se constituie în cuantum de 5,2 % aferentă constituirii fondului special pentru sănătate (*salariații contribuind cu 5,5 %*).

Instituțiile de credit contribuie la formarea *fondului pentru ajutorul de șomaj*, prin aplicarea unei cote de 0,5% *asupra tuturor sumelor* care se includ în fondul de salarii realizat lunar în valoare brută (iar, *salariații contribuie cu 0,5 %*).

Contabilitatea operațiunilor privind asigurările și protecția socială se conduce cu ajutorul conturilor:

3521 - Asigurări sociale

35211 - Contribuția unității la asigurările sociale

35212 - Contribuția angajaților la asigurările sociale

35213 - Contribuția angajaților pentru asigurările sociale de sănătate

35214 - Contribuția angajatorului pentru asigurările sociale de sănătate

3522 - Ajutor de șomaj

35221 - Contribuția unității la fondul de șomaj

35222 - Contribuția angajaților la fondul de șomaj

3526 - Alte datorii și creanțe sociale

Cu excepția conturilor 35261 - Alte datorii sociale (P) și 35262 - Alte creanțe sociale (A) toate conturile menționate sunt bifuncționale prezentând după caz fie sold creditor fie sold debitor.

Contul 35261 „Alte datorii sociale” are funcția contabilă de pasiv și înregistrează în credit, la sfârșitul exercițiului, ajutoarele materiale acordate și necuvenite salariaților și datorate asigurărilor sociale în corespondență cu debitul contului 35192 „Alte creanțe în legătură cu personalul”. În debit se înregistrează sumele datorate personalului sub formă de ajutoare materiale, prin creditul contului 35191 „Alte datorii în legătură cu personalul ” și sumele virate asigurărilor sociale, prin creditul contului 111 „Cont curent la BNR”.

Soldul creditor al contului reprezintă obligațiile unității față de asigurările sociale.

Contul 35262 „Alte creanțe sociale” are funcția contabilă de activ și înregistrează în debit datoriile față de salariați consemnate în ștatele de plată și totodată creanțele față de asigurările sociale pentru asemenea ajutoare, prin creditul contului 35191 „Alte datorii în legătură cu personalul”. În credit se înregistrează în perioada următoare de gestiune, compensarea creanțelor anterioare prin diminuarea contribuției unității la asigurările sociale, în corespondență cu debitul contului 35211 „Contribuția unității la asigurările sociale”.

Soldul debitor reflectă creanțele unității față de asigurările sociale.

Soluționarea acestor creanțe se efectuează în perioada următoare de gestiune prin diminuarea contribuției unității la asigurările sociale, creditându-se contul 35262 „Alte creanțe sociale”, prin debitul contului 35211 „Contribuția unității la asigurările sociale”.

Monografie contabilă:

1. Se înregistrează drepturile salariale datorate de unitate:

<i>6111</i>	=	<i>3511</i>
<i>Cheltuieli cu indemnizații și salarii</i>		<i>Indemnizații și salarii datorate</i>

2. Se înregistrează contribuția la asigurările sociale reținută de la asigurați 10,5%:

<i>3511</i>	=	<i>35212</i>
<i>Indemnizații și salarii datorate</i>		<i>Contribuția angajaților la asigurările sociale</i>

3. Se înregistrează contribuția la fondul de șomaj reținută de la asigurați 0,5%:

<i>3511</i>	=	<i>35222</i>
-------------	---	--------------

Indemnizații și salarii datorate

*Contribuția angajaților la fondul de
șomaj*

4. Se înregistrează contribuția la fondul de sănătate reținută de la asigurați 5.5%:

3511	=	35213
<i>Indemnizații și salarii datorate</i>		<i>Contribuția angajaților pentru asigurările sociale de sănătate</i>

5. Se înregistrează impozitul/venitul din salarii:

3511	=	3533
<i>Indemnizații și salarii datorate</i>		<i>Impozitul pe venituri de natura salariilor</i>

Imp/venit salarii = (venitul tarifar – contribuțiile - deducerea personala de bază) * 16/100

6. Se înregistrează reținerea contribuției de asigurări sociale datorate de unitate 15,8%:

6121	=	35211
<i>Cheltuieli privind contribuția unității la asigurările sociale</i>		<i>Contribuția unității la asigurările sociale</i>

7. Se înregistrează reținerea contribuției de șomaj datorate de unitate 0,5%:

6122	=	35221
<i>Cheltuieli privind contribuția unității pentru ajutorul de șomaj</i>		<i>Contribuția unității la fondul de șomaj</i>

8. Se înregistrează reținerea contribuției de sănătate datorate de unitate 5,2%:

6123	=	35214
<i>Contribuția angajatorului pentru asigurările sociale de sănătate</i>		<i>Contribuția angajatorului pentru asigurările sociale de sănătate</i>

9. Se înregistrează reținerea contribuției pentru concedii și indemnizații 0,85%:

6121	=	3526
<i>Cheltuieli privind contribuția unității la asigurările sociale</i>		<i>Alte datorii și creanțe sociale</i>

10. Se înregistrează reținerea contribuției pentru fondul de garantare 0,25%

6121	=	3526
<i>Cheltuieli privind contribuția unității la asigurările sociale</i>		<i>Alte datorii și creanțe sociale</i>

11. Se înregistrează reținerea contribuției pentru fondul de accidente și boli profesionale 0,5%:

6121	=	3526
<i>Cheltuieli privind contribuția unității la</i>		<i>Alte datorii și creanțe sociale</i>

asigurările sociale

13. Se înregistrează virarea (achitarea) contribuțiilor către buget

%	=	1111
35212		<i>Cont curent la Banca Națională a României</i>
<i>Contribuția angajaților la asigurările sociale</i>		
35222		
<i>Contribuția angajaților la fondul de șomaj</i>		
35214		
<i>Contribuția angajatorului pentru asigurările sociale de sănătate</i>		
3533		
<i>Impozitul pe venituri de natura salariilor</i>		
35211		
<i>Contribuția unității la asigurările sociale</i>		
35221		
<i>Contribuția unității la fondul de șomaj</i>		
35213		
<i>Contribuția angajaților pentru asigurările sociale de sănătate</i>		
3526		
<i>Alte datorii și creanțe sociale</i>		

14. Se înregistrează achitarea salariului net în contul de card al salariatului:

3511	=	2511/card
<i>Indemnizații și salarii datorate</i>		<i>Conturi curente</i>

3.2. Contabilitatea impozitului pe profit, a altor taxe și impozite datorate bugetului de stat

Operațiunile bancare privind decontările cu bugetul statului și fondurile speciale se referă la: impozitul pe profit, taxa pe valoare adăugată, impozitul pe salarii, subvențiile de primit și alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate.

Contul 3531 „Impozitul pe profit” oglindește relația de decontare cu bugetul statului privind impozitul pe profit. Împreună cu 3533 - „Impozitul de salarii” și 3536 „Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate” sunt conturi cu funcția contabilă de pasiv.

Se creditează cu sumele datorate de bancă bugetului de stat, reprezentând impozitul pe profit în corespondență cu debitul conturilor de cheltuieli și se debitează cu sumele virate la bugetul statului, în corespondență cu creditul contului 111 „Cont curent la BNR”.

Soldurile creditoare reprezintă obligația băncii față de bugetul statului.

Trebuie precizat faptul că pentru obținerea rezultatului impozabil se determină mai întâi rezultatul exercițiului înaintea impozitării, ca diferență între veniturile și cheltuielile exercițiului. Acesta, corelat cu cheltuielile nedeductibile din punct de vedere fiscal (se adaugă) și deducerile fiscale (se scad) ne dă o imagine a rezultatului fiscal (profit impozabil sau pierdere).

În categoria deducerilor fiscale sunt avute în vedere: rezerva legală, pierderi din anii precedenți, în măsura în care nu au fost recuperate până la determinarea profitului impozabil, reducerea impozitului pe profit ca urmare a profitului reinvestit pentru dezvoltarea și modernizarea tehnologiilor de fabricație și pentru protecția mediului înconjurător și altele prevăzute de lege.

În categoria alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate se include alte obligații fiscale datorate bugetului statului sau bugetelor locale, cum sunt: accizele, impozitul pe clădiri, impozitul pe terenuri, impozitul pe dividende, taxa asupra mijloacelor de transport, taxa pentru folosirea mijloacelor de transport, taxa pentru folosirea terenurilor proprietate de stat și alte impozite și taxe.

Contabilitatea acestor impozite și taxe se conduce cu ajutorul contului 3536 „Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate” care este un cont de pasiv.

Acesta se creditează cu valoarea altor impozite și taxe datorate bugetului statului sau bugetelor locale și cu sumele restituite de la buget reprezentând vărsăminte efectuate în plus și se debitează cu plățile către bugetul statului sau bugetele locale privind alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate.

Soldul creditor al contului reflectă alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate datorate bugetului statului sau bugetelor locale.

Creditorii diverși cuprind: depozite de garanții primite în cadrul operațiunilor de leasing și de locație simplă, decontările cu furnizorii privind aprovizionările de bunuri, lucrările executate și serviciile prestate și alte datorii către terți. Contabilitatea datoriilor respective se conduce cu ajutorul contului 356 „Creditori diverși” care se dezvoltă pe trei conturi sintetice de gradul II, astfel:

-3561 „Depozite de garanții pentru leasing și locație simplă”;

-3566 „Alți creditori diverși”;

-3567 „Datorii atașate”.

Toate aceste conturi au funcția contabilă de pasiv. Ele înregistrează pe credit datoria băncii față de creditori și pe debit stingerea acestor datorii.

Monografie contabilă:

1. Se înregistrează închiderea conturilor de cheltuială:

$$\begin{array}{rcl} 591 & = & 6XX \\ \textit{Profit sau pierdere} & & \textit{Cheltuieli} \end{array}$$

2. Se înregistrează închiderea conturilor de venituri:

$$\begin{array}{rcl} 7XX & = & 591 \\ \textit{Venituri} & & \textit{Profit sau pierdere} \end{array}$$

3. Se înregistrează impozitul pe profit datorat de bancă:

$$\begin{array}{rcl} 691 & = & 3531 \\ \textit{Cheltuieli cu impozitul pe profit} & & \textit{Impozitul pe profit} \end{array}$$

4. Se înregistrează achitarea impozitului către bugetul statului:

$$\begin{array}{rcl} 3531 & = & 1111 \\ \textit{Impozitul pe profit} & & \textit{Contul curent la BNR} \end{array}$$

5. Se înregistrează impozitul pe clădire, teren și pe autoturisme:

$$\begin{array}{rcl} 627 & = & \% \\ \textit{Cheltuieli cu alte} & & \textit{3536/clădire} \\ \textit{impozite, taxe și} & & \textit{Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate} \\ \textit{vărsăminte asimilate} & & \textit{3536/teren} \\ & & \textit{Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate} \\ & & \textit{3536/autoturism} \end{array}$$

6. Se înregistrează achitarea impozitelor către bugetul de stat:

%	=	1111
3536/clădire		Contul curent la BNR
<i>Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate</i>		
3536/teren		
<i>Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate</i>		
3536/autoturism		
<i>Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate</i>		

3.3. Contabilitatea taxei pe valoarea adăugată

În literatura de specialitate se menționează că bancile, prin specificul lor, nu sunt plătitoare de T.V.A., dar nu se detaliază această problemă.

Întrădevăr, băncile, în calitate de societăți comerciale, nu facturează serviciile și produsele ce le oferă clientelei.

Totuși, *pentru anumite operațiuni*, ce nu constituie obiectul operațiunilor bancare aprobate prin legea bancară, *băncile sunt obligate să colecteze T.V.A.* și să verse la bugetul statului această taxă. Astfel de operațiuni sunt: operațiuni de colectare și transport de numerar cu mijloace proprii, în favoarea clienților, vânzările de imobile către salariați, tranzacțiile cu bunuri mobile și imobile în executarea creanțelor, operațiunile de leasing financiar, închirierile de casete de siguranță, tranzacțiile în contul propriu sau în contul clienților cu metale prețioase, pietre prețioase, obiecte confecționate din acestea, prestările de servicii ce nu sunt efectuate în exclusivitate de bănci, ca de exemplu: expertizarea de studii de fezabilitate, acordarea de consultanță, evaluări de patrimoniu, închirieri de spații și cazare ș.a.

Prin urmare, taxa pe valoarea adăugată datorată bugetului statului se stabilește lunar, pe bază de decont, ca diferență între valoarea taxei exigibile aferente bunurilor livrate sau serviciilor prestate (pentru TVA colectată) și a taxei deductibile pentru cumpărări de bunuri și servicii (TVA deductibilă).

Faptul generator și exigibilitatea TVA iau naștere, de regulă, în momentul efectuării livrărilor de bunuri mobile, transferul proprietății bunurilor imobile sau prestării serviciilor. Exigibilitatea precede faptul generator atunci când:

- factura este emisă înaintea efectuării livrării bunurilor sau prestării serviciilor;
- contravaloarea bunurilor sau serviciilor se încasează înaintea efectuării livrării bunurilor sau prestării serviciilor;
- se încasează avansuri sau se fac decontării succesive.

Conform instrucțiunilor fiscale baza de impozitare este constituită din toate sumele reprezentând valori, bunuri sau servicii primite sau ce urmează a fi primite de furnizor sau prestator în contrapartidă pentru livrările sau serviciile efectuate.

Așa cum am arătat mai sus contabilitatea operațiunilor privind taxa pe valoarea adăugată se conduce cu ajutorul contului 3532 "Taxa pe valoarea adăugată" care se dezvoltă în conturi sintetice de gradul III astfel:

- 35323 „TVA de plată” care este un cont de pasiv și înregistrează pe credit diferențele rezultate la sfârșitul perioadei între TVA colectată mai mare și TVA deductibilă mai mică și se debitează cu plățile efectuate către bugetul statului și cu TVA de recuperat, compensată. Soldul creditor al contului reflectă TVA exigibilă de plată.

- 35324 „TVA de recuperat” care este un cont de activ, se debitează cu diferențele rezultate la sfârșitul perioadei între TVA colectată mai mică și TVA deductibilă mai mare și se creditează cu TVA încasată de la bugetul statului în baza cererii de rambursare sau TVA de recuperat compensată în perioadele următoare cu TVA de plată. Soldul contului reflectă TVA de recuperat de la bugetul

statului.

- 35326 „TVA deductibilă” care este un cont de activ și se debitează cu sumele reprezentând TVA deductibilă potrivit legii în corespondență cu creditul contului 111 „Cont curent la BNR” sau 3566 “Alți creditori diverși” și cu sumele reprezentând TVA aferentă mijloacelor fixe realizate în regie proprie în corespondență cu creditul contului 35327 „TVA colectată” sau 35328 „TVA neexigibilă”. Se creditează cu sumele deductibile din TVA colectată prin debitul contului 35327 „TVA colectată” și cu sumele reprezentând TVA deductibilă ce depășesc valoarea TVA colectată ce urmează a se încasa de la bugetul statului prin creditul contului 35324 „TVA de recuperat”.

-35327 „TVA colectată” care este un cont de pasiv și se creditează cu TVA aferentă mijloacelor fixe realizate în regie proprie, cu valoarea bunurilor și serviciilor folosite în scop personal sau predate cu titlu gratuit, cu TVA înscrisă în facturile emise către client sau în alte documente legale reprezentând vânzări de bunuri, prestări de servicii, executări de lucrări, cea aferentă lipsurilor imputate, precum și TVA neexigibilă devenită exigibilă în cursul lunii. Se debitează cu TVA de plată datorată bugetului statului, cu sumele reprezentând TVA deductibilă și cu TVA aferentă clienților insolvăbili scoși din activ. La sfârșitul lunii contul nu prezintă sold.

- 35328 „TVA neexigibilă” este un cont bifuncțional și se creditează cu TVA aferentă cumpărărilor efectuate cu plata în rate, precum și cea aferentă facturilor sosite, devenită deductibilă, prin debitul contului 35326, cu TVA aferentă vânzărilor de bunuri, prestațiilor de servicii sau executărilor de lucrări, cu plata în rate devenită exigibilă în cursul lunii. Se debitează cu TVA neexigibilă, aferentă vânzărilor de bunuri, prestațiilor de servicii și executărilor de lucrări pentru care nu s-au întocmit facturi, devenită exigibilă prin întocmirea de facturi, prin creditul contului 35327. Soldul contului reflectă TVA neexigibilă.

Monografie contabilă:

1. La înregistrează veniturile provenite din asistență și consultanță pentru persoane juridice, precum și T.V.A. colectată (24%):

2511	=	%
Conturi		70832
curente		Comisioane din activitățile de asistență și consultanță pentru persoane
		juridice
		35327
		TVA colectată

2. La înregistrează veniturile provenite din asistență și consultanță pentru persoane fizice:

101 Casa	=	%
		70831
		Comisioane din activitățile de asistență și consultanță pentru persoane fizice
		35327
		TVA colectată

3. Se înregistrează chiria pentru spațiul închiriat unei societăți comerciale:

2511	=	%
Conturi curente		74997
		Alte venituri diverse din exploatare
		35327
		TVA colectată

4. Se înregistrează închirierea unei casete de siguranță:

101	=	%
Casa		709
		Alte venituri din activitatea de exploatare
		35327
		TVA colectată

5. Se înregistrează achiziția de materiale:

%	=	3566
3621		Alți creditori diverși
Materiale		
35326		
TVA deductibilă		

6. La sfârșit de lună se înregistrează închiderea conturilor de TVA:

- TVA de plată

35327	=	%
TVA colectată		35323
		TVA de plată
		35326
		TVA deductibilă

- TVA de recuperat

%	=	35326
35324		TVA deductibilă
TVA de recuperat		
35327		
TVA colectată		

3.4. Contabilitatea dividendelor

Instituțiile de credit conduc evidența acțiunilor prin *Registrul acționarilor* în care se menționează sumele de bani investite și numărul de acțiuni în funcție de valoarea nominală a unei acțiuni

Acționarii băncilor primesc anual dividende, care se constituie din profitul net repartizat în acest scop. Sumele astfel repartizate, convenite acționarilor pentru participarea la capitalul social se urmăresc în contabilitate cu ajutorul contului 354 „Dividende de plată”, care este un cont de pasiv.

Acest cont înregistrează în credit dividendele brute datorate acționarilor din profitul exercițiului ce se închide sau al exercițiilor anterioare. Se debitează cu impozitul pe dividende datorat, cu sumele achitate acționarilor reprezentând dividende, cu sumele datorate acționarilor regularizate cu sumele reprezentând avansuri acordate în cursul anului și cu dividendele destinate majorării capitalului social și primelor aferente legate de capital.

Soldul creditor al contului reprezintă dividende datorate acționarilor.

Monografie contabilă:

1. Se înregistrează dividende datorate acționarilor:

592	=	354
-----	---	-----

Repartizarea profitului

Dividende de plată

2. Se înregistrează impozitul pe dividende:

$$\begin{array}{rcl} 354 & = & 3536/div. \\ \text{Dividende de plată} & & \text{Alte impozite, taxe și vărsăminte asimilate} \end{array}$$

3. Se înregistrează achitarea impozitului pe dividend:

$$\begin{array}{rcl} 3536/div. & = & 1111 \\ \text{Alte impozite, taxe și vărsăminte} & & \text{Contul curent la BNR} \\ \text{asimilate} & & \end{array}$$

4. Se înregistrează plata dividendelor către acționari:

$$\begin{array}{rcl} 354 & = & 2511 \\ \text{Dividende de plată} & & \text{Conturi curente} \end{array}$$

TEMA 4. CONTABILITATEA STOCURILOR BANCARE

4.1. Contabilitatea stocurilor de natura activelor deținute în vederea vânzării

Contabilitatea stocurilor și a activelor asimilate asigură evidența existenței și mișcării activelor deținute în vederea vânzării, cum sunt valorile din aur, metale și pietre prețioase, a materialelor și a altor consumabile deținute pentru necesități interne.

Bunurile de natura stocurilor și a activelor asimilate, aflate în custodie, în prelucrare sau consignație la terți vor fi înregistrate în conturi analitice distincte, deschise în cadrul conturilor de stocuri.

În activitatea de exploatare bancară se folosesc diferite materiale speciale și bunuri a căror contabilitate se ține cu ajutorul următoarelor conturi:

- 361 - Active deținute în vederea vânzării
- 3611 - Valori din aur, metale și pietre prețioase
- 3612 - Alte active deținute în vederea vânzării
- 3613 - Bunuri la valoarea justă

Toate conturile menționate au funcție contabilă de activ și prin ele se înregistrează operațiunile bancare ce reflectă mișcarea elementelor patrimoniale precizate.

Contul **3611 Valori din aur, metale și pietre prețioase** se debitează prin creditul următoarelor conturi:

= 101, 111, 121, 122, 2511, 3566 – cu valori din aur, metale și pietre prețioase, la preț de înregistrare, achiziționate;

= 365 – cu valori din aur, metale și pietre prețioase, la preț de înregistrare, aduse de la terți;

= 3722 – cu valori din aur, metale și pietre prețioase, la preț de înregistrare, achiziționate în devize de la terți;

= 7717 – cu valori din aur, metale și pietre prețioase, la preț de înregistrare, primite cu titlu gratuit și cele constatate plus la inventar;

= 341 – cu valori din aur, metale și pietre prețioase, la preț de înregistrare, primite de la sediul central, sau de la alte subunități ale băncii.

Se creditează prin debitul următoarelor conturi:

= 6099 - cu valorile din aur, metale și pietre prețioase, la preț de înregistrare, vândute ca

atare sau constatate lipsă la inventar;

= 365 - cu valorile din aur, metale și pietre prețioase, la preț de înregistrare, trimise spre prelucrare sau custodie la terți;

= 6712, sau 6717 - cu valorile din aur, metale și pietre prețioase, la preț de înregistrare, donate, precum și pierderile din calamități;

= 341 - cu valorile din aur, metale și pietre prețioase, la preț de înregistrare, livrate sediului sau altor subunități ale aceleiași bănci.

Soldul contului reprezintă valorile din aur, metale și pietre prețioase, la preț de înregistrare, existente în stoc.

Contul **3612 - Alte active deținute în vederea vânzării** este un cont de activ. Acest cont se folosește în special, pentru înregistrarea stocurilor aflate la terți, a operațiunilor cu numerar desfășurate prin distribuitorul automat de numerar ATM (Automated Teller Machines).

Se debitează prin creditul următoarelor conturi:

= 111, sau 121, sau 122, sau 2511, sau 3566 - cu valoarea stocurilor și asimilate, achiziționate;

= 101 - cu valoarea stocurilor și asimilate, achiziționate; precum și cu alimentarea u numerar a ghișeele automate de bancă;

= 7717 - cu valoarea stocurilor și asimilate primite gratuit și a celor constate plus la inventar;

= 341 - cu valoarea la preț de înregistrare a bunurilor mobile și imobile din executarea creanțelor, cu valoarea stocurilor și asimilate primite de la sediu sau de la alte subunități ale aceleiași bănci;

= 3722 - cu valoarea stocurilor și asimilate, achiziționate în devize de la terți; cu valoarea materialelor, obiectelor de inventar, valorile din aur, metale și pietre prețioase, precum și a altor stocuri, la preț de înregistrare, în devize, în curs de aprovizionare.

Se creditează prin debitul următoarelor conturi:

= 633 - cu valoarea altor stocuri și asimilate inclusă pe cheltuieli, constatate lipsă la inventar, precum și pierderile din depreciere;

= 2021 - retrageri de numerar de către deținătorul cărții de plată pe baza liniei de credit acordate;

= 2511 - retrageri de numerar la ghișeele automate de bancă, de către clientul aceleiași bănci;

= 3712 - retrageri de numerar la ghișeele automate de bancă, de către clientul altei bănci;

= 6712, sau 6717 - valoarea altor stocuri și asimilate donate, precum și pierderile din calamități;

= 649 - valoarea altor stocuri și asimilate vândute ca atare;

= 341 - valoarea altor stocuri și asimilate livrate sediului central sau altor subunități ale aceleiași bănci.

Soldul contului reprezintă valoarea altor stocuri și asimilate existente.

Monografie contabilă:

1. Se înregistrează achiziționarea de metale și pietre prețioase:

361	=	101
<i>Valori din aur, metale și pietre prețioase</i>		<i>Casa</i>

2. Se înregistrează vânzarea metalelor și pietrelor prețioase :

3556	=	%
<i>Alți creditori diverși</i>		<i>3611</i>
		<i>Valori din aur, metale și pietre prețioase</i>

4.2 Contabilitatea materialelor

În organizarea și conducerea contabilității materialelor într-o instituție de credit, trebuie să se țină cont de faptul că în activitatea bancară, materialele sunt procurate pentru a fi vândute în aceeași stare, sau pentru a fi consumate la prima utilizare.

Băncile se aprovizionează cu materiale (imprimare cu regim special sau fără regim special, materiale consumabile etc.), pentru consum intern, sau destinate vânzării către clientelă, de regulă, în cadrul unui necesar trimestrial întocmit de compartimentul administrativ, pe baza datelor culese de la șefii celorlalte compartimente.

Ca și în cazul contabilității societăților comerciale, valorile materiale primite se recepționează și se predau gestionarului. După înregistrarea în fișele de magazie, nota de intrare-recepție (originalul) împreună cu celelalte documente se predă în aceeași zi compartimentului contabilitate pentru înregistrare. Ieșirile de materiale din gestiunea stocurilor se face numai pe bonului de consum (originalul se predă la contabilitate), ce este semnat de șeful de compartiment unde se duce stocul respectiv. Atât, nota de intrare recepție, cât și bonul de consum se întocmesc în două exemplare, din care, al doilea exemplar rămâne la cotorul carnetului respectiv.

Există și situații când au loc redistribuiri de materiale între subunitățile băncii (sau centrală și sucursală), caz în care se întocmește bonul de predare-transfer- restituire. Pentru consumul de carburanți se întocmesc documente speciale cum sunt: fișa activității zilnice, a automobilului, sau situații de consum, procese verbale de scădere și fișa de evidență a anvelopei. Pentru fiecare conducător auto se deschid fișe personale, în care se înregistrează bonurile valorice și cantitățile de carburanți și lubrefianți eliberate acestora.

Pentru înregistrarea în contabilitate a consumului efectiv de carburanți și lubrefianți se întocmește o recapitulație cantitativă și valorică a consumurilor pentru întregul parc auto, pe baza fișelor activității zilnice semnate de directorul economic al băncii.

Evidența materialelor se ține la preț de facturare, iar dacă materialele intră cu prețuri diferite se stabilesc prețuri medii pe unitatea de măsură asupra întregului stoc existent, iar acest preț se folosește la toate ieșirile de materiale până la modificarea lui cu ocazia unei noi aprovizionări.

Contabilitatea materialelor se ține cu ajutorul contului **362 Materiale și alte consumabile** și a conturilor de gardul II, 3621 – Materiale și 3622 – Alte consumabile ce se poate dezvolta în analitice.

Contul **362 Materiale și alte consumabile** este un cont cu funcția contabilă de activ. Se debitează, în principal, prin creditul următoarelor conturi:

= 101, sau 111, sau 121, sau 122, sau 2511, sau 3566 – cu valoarea materialelor aprovizionate de la furnizori;

= 365, sau 3722 - cu valoarea materialelor aduse de la terți în lei și în devize;

= 7717 - cu valoarea la preț de înregistrare a materialelor primite cu

titlu gratuit și a celor constatate plus la inventar, precum și cu valoarea bunurilor rezultate din dezmembrarea unor imobilizări;

= 341 - cu valoarea la preț de înregistrare a materialelor primite de la centrala, sau de la alte subunități ale băncii.

În mod firesc, aceeași corespondență o au și conturile analitice prezentate mai sus, atât pe debit cât și pe credit. Conturile de materiale se creditează de regulă, prin debitul următoarelor conturi:

= 631 - valoarea la preț de înregistrare a materialelor incluse pe cheltuieli, constatate lipsă la inventar, precum și pierderile din depreciere;

= 649 - valoarea la preț de înregistrare a materialelor vândute ca atare

= 661, sau 6717- valoarea la preț de înregistrare a materialelor donate, precum și pierderile din calamități;

= 101, sau 3556 - valoarea la preț de înregistrare a materialelor rezultate din dezmembrarea unor imobilizări vândute;

= 365 - valoarea la preț de înregistrare a materialelor trimise spre prelucrare la terți;

= 341 - valoarea la preț de înregistrare a materialelor livrate centralei sau altor subunități ale băncii

Soldul contului *362 Materiale și alte consumabile* este debitor și reprezintă valoarea la preț de înregistrare a materialelor existente în stoc.

Monografie contabilă:

1. Se înregistrează achiziționarea de combustibil și obiecte de inventar:

%	=	3566
<i>362/combustibil</i>		<i>Alți creditori diverși</i>
<i>Materiale</i>		
<i>362/obiecte de inventar</i>		
<i>Materiale</i>		
35326		
<i>TVA deductibilă</i>		

2. Se înregistrează darea în consum a obiectelor de inventar:

632	=	<i>362/obiecte de inventar</i>
<i>Cheltuieli cu materialele și alte consumabile</i>		<i>Materiale</i>

3. Se înregistrează imputarea în vina terților a valorii obiectelor de inventar constatate lipsa:

3556	=	%
<i>Alți debitori diverși</i>		74997
		<i>Alte venituri diverse din exploatare</i>
		35327
		<i>TVA colectată</i>

4. Se înregistrează scoaterea din evidență a obiectelor de inventar constatate lipsă la inventar:

632	=	<i>362/obiecte de inventar</i>
<i>Cheltuieli cu materialele și alte consumabile</i>		<i>Materiale</i>

TEMA 5. CONTABILITATEA CAPITALULUI INSTITUȚIILOR DE CREDIT

5.1. Contabilitatea capitalului social

Capitalul propriu reprezintă totalitatea capitalurilor, proprietatea acționarilor sau asociaților, care se înscrie în pasivul bilanțului și se compune din: aporturile de capital (*capital social*); primele legate de capital și rezervele; fondurile; subvențiile și fondurile publice alocate; diferențele din reevaluare; provizioanele reglementate (ajustările); beneficiile nerepartizate; reportate din anii precedenți și alte elemente asimilate capitalurilor proprii.

Ca o componentă principală a capitalului propriu, capitalul social al instituțiilor de credit,

este reprezentat în cadrul societăților pe acțiuni ”prin acțiunile emise de societate care pot fi nominative sau la purtător”.

Capitalurile, denumite în literatura de specialitate și capitaluri permanente, reprezintă totalitatea surselor de finanțare de care dispune unitatea patrimonială pentru o perioadă mai mare de un an. În România, băncile sunt preocupate permanent atât din punctul de vedere al implementării unei tehnologii informaționale performante, cât și de respectare standardelor privind mărimea capitalului propriu prevăzută în legislația internațională.

Din multitudinea de instrucțiuni și norme bancare, se cunosc trei documente deosebit de importante în care sunt precizate standardele privind desfășurarea activităților bancare. Principalul document pentru comunitate bancară europeană, considerăm că este „**Convenția de la Basel**” care abordează problema capitalului băncilor, iar apoi este cel intitulat „**A Doua Directivă de Coordonare Bancară a Uniunii Europene**” și se referă la acordarea de licențe băncilor. Astfel, guvernatorii băncilor centrale din țările „Grupului celor 10” (state industrializate), s-au întâlnit în decembrie 1987 la Basel (Elveția) și au semnat un acord privind criteriile ce trebuie avute în vedere în stabilirea dimensiunii optime a capitalului unei bănci, acord cunoscut sub denumirea de „Convenția de la Basel”.

În convenție a fost definit capitalul unei bănci, s-a stabilit nivelul minim de capital pe care trebuie să-l aibă o bancă (în funcție de dimensiunea și mărimea riscului aferent activelor sale) și modul de stabilire a „indicatorului de adecvare a capitalului”.

Forma stabilită prin Convenția de la Basel, oferă criterii precise de adecvare a capitalului. Este foarte important ca o bancă să aibă o bază financiară solidă, pentru a o proteja de insolvabilitate. Dacă o bancă are un portofoliu de credite cu grad mare de risc, trebuie să se asigure că dispune de resurse financiare suficiente pentru a o proteja în situația unor credite neperformante, respectiv în cazul în care unii dintre clienți nu pot să-și ramburseze creditele. Un capital de bază mare protejează deponenții și le păstrează încrederea în bancă, ei fiind siguri că nu-și vor pierde banii dacă banca înregistrează pierderi dintr-o activitate temporară nerentabilă. Metoda de stabilire a puterii financiare a unei bănci, cu cea mai largă utilizare are la bază indicatorul de adecvare a capitalului.

Acest indicator reprezintă raportul dintre capitalul disponibil și activele ajustate în funcție de risc. Activele cu risc sunt acele active care ar determina pierderi pentru bancă, ca urmare a existenței unuia din următoarele riscuri:

- portofoliul de investiții, deținut de bancă, să nu atingă valoarea contabilă când este vândut;
- alte active să fie vândute sub valoarea contabilă;
- beneficiarii creditelor (debitorii) să nu restituie sumele datorate băncii, fie în ceea ce privește ratele scadente, fie prin nerespectarea graficului de rambursare, convenit la acordarea creditului.

Principalele puncte ale Convenției de la Basel referitoare la adecvarea capitalului sunt:

- ✓ minimum 8% din activele ajustate în funcție de risc trebuie să fie destinate sub forma de capital de bază structurat în capital de rangul I și capital de rangul II;
- ✓ restul capitalului de bază poate să fie format din capital de rangul II, sau capital suplimentar, constituit din rezerve nedeclarate și rezerve din reevaluări;
- ✓ sunt luate în considerare elemente din afara bilanțului, cum ar fi garanțiile; fiecare țară poate să-și stabilească și să aplice propriile criterii pentru stabilirea capitalului adecvat, dar nivelul minim este cel stabilit prin Convenția de la Basel. Cu cât riscul unui activ este mai mare cu atât este mai mare procentul atribuit riscului.

Exemple de ponderi în funcție de risc pe categorii de active sunt:

- numerarul este ponderat cu 0 (numerarul are grad de risc 0);
- creanțele, cu scadență mai mică de un an, de încasat de la bănci străine se ponderează cu un grad de risc de 20%;
- creanțele garantate cu ipoteca asupra imobilelor se ponderează cu 50%.

Importanța sistemului de ponderare a activelor în funcție de risc constă în aceea că o bancă, cu cât are mai multe active cu risc ridicat, cu atât trebuie să aibă un capital de bază mai mare.

Datorită Convenției de la Basel, băncile din majoritatea țărilor, respectă reglementările privind capitalul adecvat-standard minim stabilit, fapt care elimină în parte, un tip de concurență, întrucât, respectând această cerință se restrânge posibilitatea băncilor de a atrage clienți noi prin simpla mărire a volumului creditelor acordate.

O bancă ale cărei împrumuturi sunt limitate de mărimea capitalului său de bază, trebuie să găsească alte metode de creștere a acestui capital, pentru a putea acorda mai multe împrumuturi. Aceste metode pot include sporirea profitabilității activității băncii sau a rezervelor sale, convingând acționarii să investească fonduri mai mari și să vândă investitorilor mai multe acțiuni.

Cu toate că standardele stabilite se aplică numai țărilor membre ale Uniunii Europene, aceste standarde au devenit cunoscute de toate băncile occidentale, dar și de către băncile din țările europene care aspiră să devină membre U.E.

Primul pas pentru crearea unei piețe bancare unice, a fost făcut în 1977, prin adoptarea „**Primei Directive de Coordonare Bancară**” care a definit conceptul de „**instituție de credit**” și a precizat condițiile necesare pentru acordarea autorizației în domeniul bancar. Directiva a luat în considerare aplicarea reglementărilor țării gazdă, pentru sucursalele băncilor din alte țări membre ale U.E.. „**A Doua Directivă de Coordonare Bancară**” a fost aprobată în anul 1988 și a devenit operațională în 1993, odată cu conceptul de „piață unică”.

Aceste reglementări au impus creșterea cooperării între organismele de supraveghere și reglementare din țările membre, fapt ce a deplasat accentul preocupărilor de la țara gazdă la țara de origine, pentru toate activitățile oricărei bănci din U.E. Mecanismul esențial este **Licența Unică Bancară**, ceea ce înseamnă că autorizarea, acordată într-o țară, dă unei instituții de credit un „pașaport” care îi permite să-și desfășoare activitatea în orice țară din U.E.

Nivelul capitalului social minim necesar pentru constituirea și funcționarea societăților bancare românești este stabilit de către Banca Națională.

Aportul în natură la constituirea unei instituții de credit nu este permis. Nivelul minim al capitalului inițial este stabilit de Banca Națională a României prin reglementări, fără a putea fi mai mic (în acest moment) decât echivalentul în monedă națională a cinci milioane euro.

Capitalul social al unei instituții de credit trebuie vărsat, integral și în formă bănească, la momentul subscrierii.

La constituire, aportul de capital va fi vărsat într-un cont deschis la o instituție de credit, care va fi blocat până la înmatricularea băncii în registrul comerțului.

Prin urmare, capitalul social, așa cum este prevăzut în legea bancară și normele emise de autoritatea de reglementare și supraveghere prudențială, trebuie scris integral și vărsat la momentul constituirii într-o cotă de cel puțin 50% din valoarea părților sociale subscrise de fiecare asociat.

Instituțiile de credit (băncile) constituite conform legii privind constituirea societățile comerciale și a legilor ce reglementează domeniul bancar pot majora capitalul social utilizând următoarele surse:

- ✚ prime de emisiune sau de aport și alte prime legate de capital, integral încasate, rămase după plata și acoperirea cheltuielilor neamortizate efectuate cu astfel de operațiuni precum și rezerve constituite pe seama unor astfel de prime;

- ✚ aporturi în natură la capitalul social aduse de acționari constând din bunuri și clădiri destinate exclusiv sediilor unităților bancare;

- ✚ dividende din profitul net convenit acționarilor după plata impozitului pe dividende potrivit legii;

- ✚ rezerve constituite din profitul net;

- ✚ sume înregistrate ca rezerve din diferențe de curs valutar, potrivit normelor legale;

- ✚ emisiune de noi acțiuni plasate către alți acționari;

- ✚ conversia datoriilor (obligațiilor) în acțiuni.

Majorarea capitalului social prin utilizarea surselor menționate mai sus se poate efectua pe baza hotărârii extraordinare a acționarilor și cu avizul prealabil al Băncii Naționale a României.

Supraveghere bancară, mărimea capitalului unei instituții de credit precum și structura sa

constituie una dintre cele mai dezbătute probleme, atât la nivel național cât și în cadrul organismelor internaționale .

Capitalul social este reprezentat în pasivul bilanțului și corespunde valorii nominale a acțiunilor emise și plasate de banca emitentă. Acțiunile plasate sunt evidențiate în registrul acționarilor păstrat la sediul băncii.

Pe lângă valoarea nominală a acțiunilor, respectiv de valoarea aportului de capital, capitalul social este reprezentat și de primele și rezervele încorporate sau a altor operațiuni care duc al modificarea acestuia.

Capitalul scris și vărsat se înregistrează distinct în contabilitate, pe baza actelor de constituire a băncii și a documentelor justificative privind vărsămintele de capital.

Contabilitatea analitică a capitalului social se conduce pe acționari sau asociați, cu ajutorul registrului în care se cuprinde numărul și valoarea nominală a acțiunilor scrise și vărsate. Creșterea capitalului social se poate face prin emisiunea de noi acțiuni, conversia datoriilor, prin capitalizarea rezervei primelor de capital și a profitului net.

Operațiunile ce se înregistrează în contabilitate cu privire la micșorarea capitalului sunt, în principal, următoarele: răscumpărarea acțiunilor proprii; acoperirea pierderilor din anii precedenți și alte operațiuni, potrivit legii.

Contabilitatea sintetică se conduce cu ajutorul conturilor din **grupa 50**:

501 - *Capital social*

5011 - Capital scris nevărsat

5012 - Capital scris vărsat

502 - *Elemente asimilate capitalului*

503 - *Acțiuni proprii*

504 - *Ajustări ale capitalului social/capitalului de dotare*

508 - *Acționari sau asociați*

Conturile de capital se creditează cu subscrierile la majorarea capitalului (508), cu prime legate de capital și rezerve încorporate în capitalul social, cu dividendele încorporate în capitalul social (354), cu creșterea de capital prin conversia obligațiilor în acțiuni (325).

Contul 501 „Capital social” este un cont de **pasiv**. **Se creditează** cu sumele reprezentând capitalul social scris și vărsat de acționari, precum și cu sumele reprezentând majorarea capitalului prin operații interne. **Se debitează** cu reducerile de capital prin anularea acțiunilor proprii sau cu pierderile realizate în exercițiile precedente acoperite din capitalul social. **Soldul creditor** reprezintă capitalul social scris vărsat sau nevărsat.

Monografie contabilă:

1. se înregistrează subscripția la capitalul social:

508	=	5011
<i>Acționari sau asociați</i>		<i>Capital scris nevărsat</i>

2. se înregistrează vărsământul:

251	=	508
<i>Conturi curente</i>		<i>Acționari sau asociați</i>

3. se evidențiază înregistrarea capitalului:

5011	=	5012
<i>Capital scris nevărsat</i>		<i>Capital scris vărsat</i>

Creșterea capitalului social se mai poate realiza și prin *conversia datoriilor în acțiuni*.

Există, în această situație, două categorii de conversii:

- Conversia obligațiunilor în acțiuni și prime de capital. Obligațiunile emise de societatea bancară care are termenul scadent de rambursare în viitor se pot transforma în acțiuni, astfel că obligatorii devin acționari ai băncii. Atunci când valoarea de răscumpărare, respectiv valoarea nominală a obligațiunii este mai mare decât valoarea nominală a acțiunii, diferența se transformă în primă de capital și se evidențiază în contul “Prime de fuziune”, (5112).

- Conversia datoriilor subordonate la termen și pe perioadă nedeterminată în capitalul social. În acest caz societatea bancară are înregistrate datoriile subordonate pentru care emite acțiuni pe care le distribuie către instituțiile financiare, alte societăți către care a avut datoriile subordonate. În contabilitate se evidențiază cu ajutorul conturilor “Datorii subordonate la termen” (531) și respectiv, “Datorii subordonate pe durată nedeterminată” (532).

Această cale de creștere a mărimii capitalului (prin conversia datoriilor) este o modalitate “forțată”, ale cărei cauze sunt diverse: fie că banca nu are altă posibilitate să-și achite datoriile, fie creditorii au avut aceste pretenții, ș.a.

Atunci când acționarii unei societăți bancare decid să nu-și ridice dividendele nete, pe o perioadă sau mai multe perioade de timp, cu aprobarea Băncii Naționale, *societatea bancară respectivă poate mări capitalul social cu valoarea dividendelor neridicate*. Dacă valoarea dividendelor nu se convertește într-un număr întreg de acțiuni, diferența se înregistrează ca primă de capital. În contabilitatea bancară, această creștere de capital se înregistrează astfel:

$$\begin{array}{ccc} 354 & = & 5012 \\ \textit{Dividende de plată} & & \textit{Capital scris vărsat} \end{array}$$

Contabilitatea bancară evidențiază și *modificarea capitalului social în sensul reducerii acestuia*. Pentru aceasta, societatea bancară va trebui să-și cumpere o parte din acțiuni pe care le anulează odată cu reducerea capitalului social. Dacă prețul de răscumpărare a acțiunii este mai mic decât valoarea nominală atunci pierderea se va acoperi cu acea valoare la care s-au răscumpărat acțiunile.

Dacă valoarea de răscumpărare este mai mare decât valoarea nominală, diferența se trece pe primele de capital deoarece capitalul social se reduce cu valoarea nominală a acțiunii și nu cu valoarea răscumpărată.

5.2. Contabilitatea primelor de capital

În situația în care majorarea capitalului social se face prin *emisiunea de noi acțiuni plasate către alți acționari* se înregistrează cheltuieli cu emisiunea și plasamentul acestora iar, instituția de credit trebuie să asigure și protecția vechilor acționari. În acest caz prețul de emisiune al unei acțiuni noi este mai mare decât valoare nominală, diferența se numește prima de emisiune și se reflectă în contabilitate cu ajutorul contului **511 “Prime de capital”**.

Primele de capital sunt sume de bani pe care trebuie să le plătească cel ce cumpără, cel ce fuzionează sau cel ce aporțează o miză socială la o instituție de credit.

Deci, raționamentul perceperii acestor prime din partea băncii emitente (vânzătoare de acțiuni), constă în păstrarea egalității între noii și vechii acționari, sau în protecția pe care o oferă societatea vechilor acționari la noua creștere a capitalului social.

Această operațiune se face în funcție de hotărârea vechilor acționari care stabilesc cuantumul primei de emisiune, precum și baza de raportare a acestei prime, tocmai pentru protecția vechilor acționari.

Pentru organizarea contabilității primelor legate de capital se folosește contul sintetic de 511 „Prime de capital”. Acesta se dezvoltă în trei conturi sintetice de gradul II, cu funcția contabilă de pasiv și anume:

5111 - Prime de emisiune, în care se înregistrează diferența dintre valoarea de emisiune și valoarea nominală a acțiunilor;

5112 - Prime de fuziune care reflectă diferența între valoarea de fuziune și valoarea

nominală a acțiunilor sau părților sociale;

5113 - Prime de aport, în care se înregistrează diferența dintre valoarea de aport și valoarea nominală a acțiunilor;

5114 - Prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni care reflectă diferența între valoarea de conversie și valoarea nominală a acțiunilor;

5119 - Alte prime, în care se oglindesc alte prime legate de capital, conform normelor bancare.

Monografie contabilă:

a. subscrierea capitalului social:

508	=	%
<i>Acționari sau asociați</i>		5011
		<i>Capital subscris nevărsat</i>
		5111
		<i>Prime de emisiune</i>

b. vărsarea efectivă a capitalului social subscris:

%	=	508
101		<i>Acționari sau asociați</i>
<i>Casa</i>		
2511		
<i>Conturi curente</i>		

c. se înregistrează capitalizarea băncii (capital subscris vărsat):

%	=	5012
5011		<i>Capital subscris vărsat</i>
<i>Capital subscris nevărsat</i>		
5111		
<i>Prime de emisiune sau de aport</i>		

5.3. Contabilitatea rezervelor de capital

Rezervele reprezintă o componentă distinctă și relativ importantă a capitalurilor proprii, constituindu-se din profitul brut și din cel net, după caz, din primele de capital și din diferențe din reevaluarea imobilizărilor corporale. Pentru evidențierea rezervelor de capital, instituțiile de credit folosesc conturile din **grupa 51**.

Cu excepția lui 519 *Alte rezerve* care este bifuncțional, toate conturile de rezerve au funcția contabilă de pasiv și se creditează prin debitul contului 592 „Repartizarea profitului”, cu cota din profitul brut trecut la rezerva legală (512) și cu profitul net trecut la celelalte categorii de rezerve. Se mai creditează prin 581 „Rezultatul reportat”, cu profitul net din anii anteriori, trecut la rezerve.

Conturile de rezerve se debitează cu operațiunile de utilizare a acestora prin contul 501 *Capital social*, pentru rezervele care conform legii se vor capitaliza, și prin conturile 581 „Rezultatul reportat” și 591 „Profit și pierdere”, pentru rezervele folosite la acoperirea pierderilor.

Constituirea și în anumită măsură utilizarea rezervelor prezintă aspecte particulare, de la o categorie la alta de rezerve, care după natura lor sunt:

◇ *legale*, ce se constituie anual obligatoriu din profitul băncii în cota de 5%, până la maxim 20% sau 25% din capitalul social, după cum banca dispune de capital românesc sau capital mixt român și străin;

592	=	512
<i>Repartizarea profitului</i>		<i>Rezerve legale</i>

◇ *statutare*, care se creează din profitul net al băncii și se utilizează pentru finanțarea introducerii unei tehnologii informaționale avansate sau pentru acoperirea unor pierderi viitoare care depășesc rezervele legale.

Deci, rezerva statutară se constituie conform prevederilor din statutul societății bancare și se înregistrează în contabilitate în cadrul articolului contabil:

$$\begin{array}{ccc} 592 & = & 513 \\ \textit{Repartizarea profitului} & & \textit{Rezerve statutare sau contractuale} \end{array}$$

◇ *rezerve pentru riscul de credit*, care provin din profit, în funcție de soldul creditelor acordate existent la sfârșitul anului;

Prin urmare, rezerva pentru riscul bancar se constituie potrivit Legii bancare din profitul brut în limita a 0.5 % din totalul creditelor acordate cât și din profitul net.

Scopul constituirii îl reprezintă eventualele credite care nu pot fi recuperate. În contabilitatea băncii se efectuează înregistrarea:

$$\begin{array}{ccc} 592 & = & 514 \\ \textit{Repartizarea profitului} & & \textit{Rezerve pentru riscuri bancare} \end{array}$$

◇ *rezerve din reevaluarea legală a activelor corporale*, reprezentând soldul diferențelor între valoarea actuală (mai mare) și valoarea înregistrată în contabilitate a elementelor de activ (mai mică) supuse reevaluării în condițiile legii.

La înregistrarea în contabilitate a acestor rezerve trebuie respectate urătoarele reguli:

- în cazul în care valoarea contabilă a unui activ este majorată ca urmare a unei reevaluări, această majorare trebuie înregistrată direct în creditul contului „Rezerve din reevaluare”. Cu toate acestea, majorarea constatată din reevaluare trebuie recunoscută ca venit în măsura în care aceasta compensează o descreștere din reevaluarea aceluiași activ recunoscută anterior ca o cheltuială;

- în cazul în care valoarea contabilă a unui activ este diminuată ca rezultat al unei reevaluări, această diminuare trebuie recunoscută ca o cheltuială. Cu toate acestea, o diminuare rezultată din reevaluare trebuie scăzută direct din surplusul din reevaluare corespunzător aceluiași activ, în măsura în care diminuarea nu depășește valoarea înregistrată anterior ca surplus din reevaluare.

Rezerva reprezentând fondul pentru riscuri bancare generale se constituie, din profitul contabil determinat înainte de deducerea impozitului pe profit - profitul brut (în măsura în care sumele repartizate se regăsesc în profitul net), în cotele și limitele prevăzute de lege. A fost legiferată ca urmare a recomandărilor Basel II

La determinarea nivelului fondului pentru riscuri bancare generale se au în vedere și sumele reprezentând rezerva generală pentru riscul de credit, constituită până la sfârșitul exercițiului financiar, existentă în sold.

Rezerva de întraajutorare se constituie anual de către cooperativele de credit din profitul determinat după deducerea impozitului pe profit, în cotele și limitele prevăzute de lege.

Rezerva mutuală de garantare se constituie la nivelul casei centrale din sumele plătite de cooperativele de credit afiliate reprezentând cotizații pentru constituirea acestor rezerve, precum și din sumele repartizate din profitul casei centrale determinat înainte de deducerea impozitului pe profit.

Alte rezerve unde se includ atât sumele care, pe baza hotărârii adunării generale a acționarilor, se repartizează din profitul net, cât și cele provenite din prime de capital și diferențe din reevaluarea imobilizărilor corporale și financiare și din alte surse. Totodată se au în vedere diferențele în plus de curs valutar stabilite între momentul subscrierii și data vărsării capitalului

social în valută, inclusiv pentru aportul în natură al acționarilor (asociaților) străini și pentru disponibilitățile de la sfârșitul exercițiului financiar reprezentând capital social în valută.

5.4. Contabilitatea datoriilor subordonate și a subvențiilor

Datoriile subordonate reprezintă împrumuturi primite de bănci pe baza titlurilor de credit care se constituie în capitalul suplimentar al instituțiilor de credit la un moment dat.

La rândul lor *titlurile de credit* sunt documente a căror posesie este necesară atât pentru a se putea exercita dreptul ce derivă dintr-o operație de credit pe care o constată, cât și pentru a putea fi investit cu acest drept oricare alt dobânditor al lui.

Titlurile de credit sunt înscrisuri care nu au valoare proprie. Ele sunt concomitent simbol al banilor și document de expresie a relațiilor de credit, respectiv relații dintre debitori și creditorii.

Împrumuturile care stau la baza datoriilor subordonate sunt de mai multe feluri și le putem grupa astfel:

➤ împrumuturi primite pe baza emisiunilor de titluri sau împrumuturi subordonate, la termen sau pe durată nedeterminată, a căror rambursare, în caz de lichidare a băncii, nu este posibilă decât după plata celorlalți creanțieri;

➤ împrumuturi primite de la bancă pe baza titlurilor emise, destinate a fi capitalizate, respectiv fonduri care în baza unei convenții sau a unui acord particular sunt destinate să finanțeze o viitoare mărire de capital hotărâtă de Adunarea Generală a Acționarilor sau a asociaților.

De exemplu, obligațiunile rambursabile în acțiuni, atunci când fondurile obținute de bancă sunt destinate să fie capitalizate la o anumită dată, iar împrumutătorii nu pot cere restituirea acestora;

➤ împrumuturi obținute de bancă pe baza titlurilor participative emise, care prezintă, în general următoarele caracteristici:

- nu sunt rambursabile de către banca emitentă înainte de 7 ani;
- sunt remunerate printr-o parte fixă și o parte variabilă;
- posesorii au aceleași drepturi ca posesorii de obligațiuni, dar nu dispun de nici un drept de vot, de nici un drept la repartizare a rezervelor și nici de drepturi cu caracter de beneficiu în caz de lichidare a băncii.

➤ împrumuturile participative sau de ultim rang, se caracterizează prin faptul că nu sunt rambursate decât după satisfacerea completă a celorlalți creanțieri privilegiați sau chirografari, în caz de lichidare a băncii. În caz de redresare judiciară, rambursarea acestor împrumuturi și plata remunerațiilor prevăzute sunt suspendate pe toată perioada planului de redresare, iar atunci când împrumutul participativ face obiectul unei convenții, rambursarea acestuia și plata remunerațiilor prevăzute sunt suspendate pe toată perioada necesară realizării angajamentelor luate de bancă față de creanțieri în momentul încheierii convenției respective. În plus, împrumuturile participative sunt primite, în general, pe termen lung, iar remunerațiile aferente cuprind o parte fixă și, eventual, o parte variabilă. Dobânda fixă a împrumutului poate fi majorată, în condițiile determinate de contractul de împrumut, cu o parte variabilă sub forma unei clauze de participare la profitul net al băncii împrumutate;

➤ împrumuturi primite de bancă, nereprezentate printr-un titlu, au, în general, următoarele caracteristici:

- împrumutătorii au acceptat ca drepturile lor să fie neprioritare față de cele ale altor creanțieri ai băncii;

- au fixată, de la origine, o dată de rambursare;
- comportă o remunerație fixă.

➤ sume reprezentând depozitele bănești puse la dispoziția băncii de către persoanele fizice, acționari sau asociați, cu condiția ca aceste sume să fie încorporate în capital într-un interval de timp de maxim 5 ani de la data constituirii depozitelor și ca ele să rămână indisponibile până la încorporarea în capitalul băncii;

➤ împrumuturi primite de bancă pe baza titlurilor emise, care prezintă următoarele caracteristici: durată nedeterminată; remunerare permanentă; rambursarea la inițiativa băncii emitente; în caz de lichidare a băncii, rambursarea nu este posibilă decât după satisfacerea celorlalți creanțieri; plata dobânzii anuale poate fi amânată cu unul sau mai mulți ani, în cazul absenței profiturilor distribuibile;

➤ sume din avansurile efectuate de acționari sau asociați (avansuri de echilibru), reprezentând banii puși la dispoziția băncii de acționari, care nu sunt purtătoare de dobânzi și nu au fixată nici o scadență de rambursare.

Contabilitatea datoriilor subordonate (inclusiv a dobânzilor) se conduce cu ajutorul conturilor din **grupa 53**:

Aceste conturi au funcția contabilă de pasiv și se creditează cu împrumuturile obținute în corespondență cu :

-3556 „Alți debitori diverși” pentru sumele subscrise;

-3742 „Prime de rambursare privind titlurile cu venit fix”, în cazul împrumuturilor din emisiune de titluri cu primă de rambursare.

Se debitează prin:

-3566 „Alți creditori diverși” cu valoarea împrumuturilor nerambursate la termen;

-5012 „Capital subscris vărsat” cu valoarea împrumuturilor convertite în acțiuni;

-379 „Alte conturi de regularizare” cu valoarea împrumuturilor rambursate anticipat.

În contul 537 se înregistrează dobânzile datorate, calculate și neajunse la scadență în corespondență cu debitul conturilor 6051 ”Cheltuieli privind datoriile subordonate la termen”; 6052” Cheltuieli privind datoriile subordonate pe durată nedeterminată”. Contul 537 se debitează (o dată cu răscumpărarea titlurilor de credit) când se achită dobânda în numerar (prin 101) sau virament (2511 sau 111).

Monografie contabilă:

1) Se înregistrează primirea împrumuturilor (datorii subordonate la termen și pe durată nedeterminată):

<i>1111</i>	=	<i>%</i>
<i>Conturi curente la BNR</i>		<i>531</i>
		<i>Datorii subordonate la termen</i>
		<i>532</i>
		<i>Datorii subordonate pe durată</i>
		<i>nedeterminată</i>

2) Se înregistrează încorporarea datoriilor subordonate în capitalul social:

<i>%</i>	=	<i>5012</i>
<i>531</i>		<i>Capital subscris vărsat</i>
<i>Datorii subordonate la termen</i>		
<i>532</i>		
<i>Datorii subordonate pe durată</i>		
<i>nedeterminată</i>		

5.5. Contabilitatea ajustărilor de capital

În contabilitatea operațiunilor de capital ale băncii se oglindește și constituirea provizioanelor, ca o necesitate firească determinată de influența nefastă a inflației asupra capitalului bancar.

Ajustările de capital sunt provizioanele ce se constituie ca urmare a desfășurării creației monetare și efectuării serviciilor bancare, fiind determinate în principal de următoarele situații:

- existența în cadrul patrimoniului băncii a unor elemente care sunt supuse riscurilor și depreciierilor;

- provizionul se formează în anul curent pentru posibile situații de depreciere care apar în anul următor și care necesită consumarea lui;

- provizioanele folosite se includ într-un cont de venituri care reflectă natura provizionului;

- provizioanele nefolosite se includ pe contul de venituri, corespunzător naturii provizionului, operație numită anularea provizionului.

Contabilitatea bancară clasifică provizioanele după natura lor, respectiv după locul pe care îl ocupă conturile de provizioane în cadrul înregistrărilor privind operațiunile bancare, după conținutul economic, iar în cadrul conturilor de capitaluri se regăsesc: provizioane pentru riscuri și cheltuieli și provizioane reglementate.

Provizioane pentru riscuri și cheltuieli se constituie, de regulă, la sfârșitul exercițiului financiar-bancar, pentru acele elemente de patrimoniu a căror realizare sau plată este incertă ori pentru care devine exigibilă în perioada următoare, cum sunt:

- acoperirea riscurilor de executare a angajamentelor prin semnătură (garanții, avaluri și alte angajamente);

- facilități acordate personalului, potrivit normelor bancare în vigoare;

- pentru alte operațiuni (reparații capitale, penalități, etc.).

Contabilitatea provizioanelor pentru riscuri și cheltuieli ocazională utilizează conturile din **grupa 55**.

Aceste conturi au funcția contabilă de pasiv și se creditează prin debitul conturilor de cheltuieli, în funcție de natura provizionului constituit.

Conturile de provizioane se debitează cu prilejul unor anulări sau diminuări a acestora în corespondență cu cele de venituri.

Veniturile din provizioane nu angajează operații de încasare, iar constituirea lor se realizează cu prilejul inventarierii anuale, prin diminuarea sau anularea, după caz, a provizioanelor constituite în exercițiul anterior și pentru care nu se mai justifică menținerea lor ca urmare a faptului că nu mai au obiect, s-a realizat riscul pentru care au fost constituite sau cheltuielile care le-au generat devin exigibile.

De asemenea, în ceea ce privește veniturile din provizioane se menționează că sunt deductibile fiscal, scăzându-se din baza de impozitare, în situația în care această facilitate n-a fost acordată anterior pentru cheltuielile pe seama cărora au fost constituite provizioanele anulate sau diminuate.

Prin urmare provizioanele pentru riscuri se constituie drept surse, asimilate celor proprii de pasiv.

Se creditează la constituirea provizioanelor pentru riscuri în corespondență cu debitul conturilor de cheltuieli, după natura lor: "Cheltuieli cu provizioane pentru riscuri de executare a angajamentelor prin semnătură" (6651) "Cheltuieli cu provizioane pentru facilități acordate personalului" (6652), "Cheltuieli cu provizioane pentru risc de țară" (6653), "Cheltuieli cu provizioane pentru alte riscuri și cheltuieli" (6657).

Se debitează cu diminuarea provizioanelor sau anularea lor în corespondență cu creditul conturilor de venituri corespunzător activității și naturii cheltuielilor care le-au generat și anume: "Venituri din provizioane pentru riscuri de executare a angajamentelor prin semnătură" (7651), "Venituri din provizioane pentru facilități acordate personalului" (7652), "Venituri din provizioane pentru risc de țară" (7653), "Venituri din alte provizioane" (7657).

Soldul creditor reprezintă provizioane pentru riscuri neutilizate.

În exercițiul financiar următor celui în care s-au constituit provizioanele, previziunile cu privire la apariția riscului de pierdere și cheltuieli pot să se concretizeze astfel:

- 1 riscul nu a apărut - caz în care provizioanele constituite anterior se anulează prin preluarea lor la venituri cu întreaga sumă previzionată;

2 riscul a apărut - există deci cheltuieli care trebuie decontate și care pot fi mai mari sau mai mici decât mărimea provizioanelor constituite anterior;

În acest din urmă caz se procedează astfel:

- apariția riscului sau a cheltuielilor previzibile de natura celor protejate prin provizioane se înregistrează în contabilitatea bancară ca orice cheltuială, respectându-se conținutul lor economic, debitând conturile din grupele 60-66- pentru cheltuieli curente în corespondență cu creditul conturilor care arată natura elementelor consumate, felul plăților etc.;

- concomitent, pentru a nu afecta rezultatul curent al exercițiului, se utilizează provizioanele constituite prin reluarea lor la venituri și astfel se contrabalansează, la nivelul contului de rezultate "Profit sau pierdere" (591), cheltuielile devenite exigibile.

Monografie contabilă:

Înregistrarea provizioanelor în contabilitatea bancară se efectuează astfel:

6651	=	551
<i>Cheltuieli cu provizioane pentru riscul de executare a angajamentelor prin semnătură</i>		<i>Provizioane pentru angajamente de creditare, garanții financiare și alte angajamente date</i>

6652	=	552
<i>Cheltuieli cu provizioane pentru facilități acordate personalului</i>		<i>Provizioane pentru beneficiile angajaților</i>

6653	=	553
<i>Cheltuieli cu provizioane pentru risc de țară</i>		<i>Provizioane pentru litigii</i>

6657	=	559
<i>Cheltuieli cu alte provizioane</i>		<i>Alte provizioane</i>

Atunci când provizioanele se anulează sau se diminuează, în contabilitate se constituie venituri aferente, astfel:

551	=	7651
<i>Provizioane pentru angajamente de creditare, garanții financiare și alte angajamente date</i>		<i>Venituri din provizioane pentru riscuri de executare a angajamentelor prin semnătură</i>

552	=	7652
<i>Provizioane pentru beneficiile angajaților</i>		<i>Venituri din provizioane pentru facilități acordate personalului</i>

553	=	7653
<i>Provizioane pentru litigii</i>		<i>Venituri din provizioane pentru risc de țară</i>

559	=	7657
<i>Alte provizioane</i>		<i>Venituri din provizioane pentru alte riscuri și cheltuieli</i>

Deși, aparent simplu sub aspectul contabilizării, mecanismul de funcționare și implicațiile

financiare, fiscale și economice generale ale provizioanelor sunt deosebit de complexe, antrenând și probând în același timp talentul managerial, spiritul de previziune și estimare, prudența în acțiune etc.

Prin introducerea sistemului de "protecție" prin provizioane se poate manifesta tendința de supraestimare a acestora având ca efect diminuarea impozitului pe profit, dar aceasta nu poate fi considerată decât o amânare la plată a impozitului, deoarece odată cu expirarea perioadei pentru care s-a constituit sau se constată nejustificată crearea lor, efectele pe care le antrenează, prin plata impozitului de venit "scadent" dar la un nivel considerabil majorat pot dezechilibra activitatea băncii, afectându-i capacitatea de plată.

În concluzie se poate spune că orice provizion trebuie constituit cu discernământ și trebuie "ajustat" la fiecare exercițiu financiar sau anulat când devine fără obiect.

Bibliografie selectivă

1. Cotleț D., Moraru M., Moraru Maria, Bobițan N., Popovici Adina, *Contabilitate bancară*, Ed. Mirton, Timișoara, 2010;
2. Dedu V., Enciu A., *Contabilitate bancară*, Ediția a II-a, Ed. Economică, București, 2009;
3. Hațegan Cameia, Megan O., *Contabilitatea instituțiilor de credit*, Ediția a II-a, Ed. TipoRadical, Drobeta-Turnu Severin, 2003;
4. Medar L.I., Voica I.E., *Evidența operațiunile bancare*, Editura Universitaria Craiova, 2009;
5. Medar L.I., *Contabilitatea societăților bancare*, Ed. Spirit Românesc, Craiova, 2003;
6. Medar L.I., *Contabilitate bancară –teorie și practică-*, Ed. Acad. Brâncuși, Tg-Jiu, 2002;
7. Medar L.I., *Contabilitatea instituțiilor de credit – tratat de contabilitate bancară –* Ed. Academica Brâncuși, Tg-Jiu, 2011;
8. Medar L.I., Chirtoc I.E., *Monografia contabilă a operațiunilor bancare - conformă cu standardele IFRS -*, Editura Academica Brâncuși, 2014;
9. Moraru Maria, Moraru M., Pavel Codruța, Dumitrescu A., Știrbu D., Domil Aura, *Contabilitatea instituțiilor de credit*, Ed. Mirton, Timișoara, 2006;
10. Paliu-Popa L., Ecobici N., *Contabilitate financiară aplicată*, Ed. Universitaria, Craiova, 2010;
11. Zaharciuc Elena, *Contabilitatea societăților bancare*, Ed. Teora, București, 2001;
12. x x x *Legea 227/2007 privind instituțiile e credit și adecvarea capitalului*;
13. x x x *Ordonanța 99/2006 privind instituțiile e credit și adecvarea capitalului*;
14. x x x *Ordinul BNR, Nr. 24/2006 privind aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, aplicabile instituțiilor de credit*;
15. x x x *Ghid de aplicare a reglementărilor contabile conforme cu directivele europene*, aprobate prin OMPF nr.3.005-2009, Editura CECCAR, 2010;
16. x x x *Legea contabilității nr. 82/1991*, modificată și completată prin O. U. nr. 37/2011 din 13 aprilie 2011
17. x x x; *Legea nr. 312 din 28 iunie 2004 privind Statutul BNR*;
18. x x x *Legea nr. 288/2010* publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 888 din 30/12/2010;
19. x x x; *Ordonanța de Urgență 50/2010* privind contractele de credit pentru consumatori;
20. x x x; *Ordin BNR nr. 26/2010* privind modificarea și completarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, aplicabile instituțiilor de credit, instituțiilor financiare nebankare și Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, aprobate prin Ordinul Băncii Naționale a României nr. 13/2008;
21. x x x; *Ordinul nr. 27/2010 al BNR*, pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aplicabile instituțiilor de credit, publicat în Monitorul Oficial, din 30/12/2010;
22. x x x; *Lege nr. 197/2010* pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 113/2009 privind serviciile de plată, Monitorul Oficial, 29 octombrie 2010;

- 23.** x x x ; *Ordinul BNR nr. 22 din 26-10-2010* publicat în Monitorul Oficial și intrat în vigoare la 31dec.2010 privind raportarea cerințelor minime de capital pentru instituțiile de credit;
- 24.** x x x ; *Reguli de sistem ale ReGIS*, ver. 11, din 01.01.2011, Banca Națională a României;
- 25.** x x x ; *Reguli de sistem ale SENT*, versiunea 14, Consiliul de Administrație al STFD – TRANSFOND S.A. din data de 27.10.2009, Aviz BNR nr. 5/8940/27.11.2009.